

COMITETUL DE MONITORIZARE AL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL

**Proces verbal al ședinței Comitetului de Monitorizare al
Programului Operațional Regional 2007 – 2013
Data ședinței 22 – 23 octombrie 2009**

Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional (CMPOR) s-a întrunit, în perioada **22 – 23 octombrie 2009, la Constanța - Mamaia**, în ședință ordinară, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 765/ 2007.

Ședința a fost prezidată de președintele CMPOR, **Vasile BLAGA, ministrul dezvoltării regionale și locuinței**.

La această reuniune au participat membrii CMPOR (reprezentanți ai Guvernului, la nivel de secretar de stat și ai Regiunilor de Dezvoltare, la nivel de președinți de Consiliu Județean, desemnați prin hotărâre a Consiliilor pentru Dezvoltare Regională (CDR), reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Locuinței, reprezentanți desemnați prin hotărâre CDR, la nivelul regiunii, din mediul de afaceri, mediul academic, societatea civilă, ai altor ministere și instituții centrale, ai celor 8 Agenții de Dezvoltare Regională, precum și reprezentanți ai Comisiei Europene, în calitate de observatori, conform anexei atașate (**lista de prezență**).

Ordinea de zi a ședinței, votată în unanimitate de membrii CMPOR, a fost următoarea:

22 Octombrie 2009

1. Cuvânt introductiv
2. Aprobarea procesului verbal al ședinței CMPOR din 14 – 15 mai 2009
3. Stadiul implementării Programului Operațional Regional și măsuri întreprinse pentru accelerarea implementării POR
4. Perspective financiare ale Programului Operațional Regional și aspecte calitative desprinse din implementarea POR
5. Informare privind comentariile Comisiei Europene asupra Raportului Anual de Implementare a POR pentru anul 2008
6. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Est – Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Est
7. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Est – Prezentare Organism Intermediar ADR Sud - Est
8. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Muntenia – Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Muntenia

9. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Vest Oltenia – Prezentare Organism Intermediar ADR Sud - Vest Oltenia
10. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Vest - Prezentare Organism Intermediar ADR Vest
11. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Vest – Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Vest
12. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Centru – Prezentare Organism Intermediar ADR Centru
13. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea București - Ilfov – Prezentare Organism Intermediar ADR București – Ilfov
14. Prezentare polul de creștere Constanța.

23 Octombrie 2009

1. Informare privind aprobarea de către Comisia Europeană a modificărilor aduse Programului Operațional Regional:
  - Axa Prioritară 1 a POR
  - Indicatori de program
2. Informare privind procedura scrisă de adoptare a hotărârilor CMPOR din data de 14 august 2009
3. Informare privind modificările schemelor de ajutor de stat/de minimis.
4. Propunere privind modificarea criteriilor de eligibilitate a proiectelor finanțabile prin Programul Operațional Regional
5. Prezentarea concluziilor și a recomandărilor Raportului de Evaluare Intermediară a Programului Operațional Regional
6. Informări privind:
  - realocarea fondurilor aferente domeniului de intervenție 4.2 „Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități”
  - creșterea - cu 30% a limitei maxime de contractare a proiectelor pentru axa prioritară 2 „Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”
7. Aprobarea modificării Planului Multianual de Evaluare a POR
8. Stadiul activităților desfășurate conform Planului de Comunicare al Programului Operațional Regional
9. Stabilirea datei următoarei ședințe a CM POR
10. Diverse

22 Octombrie 2009

1. Deschiderea ședinței de către președintele CMPOR

În cuvântul de deschidere, **președintele Comitetului de Monitorizare al POR, Vasile BLAGA, ministrul dezvoltării regionale și locuinței** a salutat prezența la ședință a reprezentanților Comisiei Europene, Anastassios Bougas, Aura Răducu și Mirabela Lupaescu.

Președintele CMPOR a precizat că la ședință sunt prezenți 15 membri cu drept de vot din 24, existând majoritatea simplă necesară desfășurării ședinței. A fost supusă spre aprobare ordinea de zi a ședinței, pe care membrii CMPOR au votat-o în unanimitate.

Domnul ministru Vasile Blaga a precizat că, până în prezent, s-au contractat proiecte în valoare totală de 1,33 mld. euro, ceea ce reprezintă o medie săptămânală de 25 mil. euro. Se estimează finalizarea procesului de contractare pentru toate domeniile de intervenție POR până la 31 decembrie 2013.

Valoarea totală a contractelor de finanțare s-a dublat de la ședința CMPOR din mai 2009, însă la nivelul Ministerului continuă activitatea de monitorizare a implementării proiectelor de către beneficiari, în mare majoritate autorități publice locale.

Au fost semnate 50 de contracte de lucrări în valoare de 225 mil. euro, însă există și întârzieri, de 3 până la 9 luni, în ceea ce privește derularea procesului de achiziție lucrări, proces îngreunat de contestații numeroase. -Există situații în care au fost semnate contracte de finanțare încă de anul trecut, dar lucrările nu au început datorită contestațiilor formulate în procesul achizițiilor. Domnul ministru a precizat că, pentru a facilita implementarea programului, procentul de prefinanțare a contractelor a crescut de la 15% la 30%, sumele aferente fiind acordate beneficiarilor după semnarea contractelor de lucrări.

De asemenea, președintele CMPOR, a menționat că plățile efectuate au o valoare de 156 mil. euro, din care 96 mil. euro reprezintă plata prefinanțării. Beneficiarii care doresc mărirea prefinanțării de la 15% la 30% trebuie să facă demersurile legale pentru solicitarea acesteia.

În ceea ce privește situația contractării pe axe prioritare, cel mai atractiv domeniu îl reprezintă reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, proiectele depuse depășind de 3 ori valoarea alocată. Până în prezent, au fost semnate 91 de contracte cu o valoare de 966 mil. euro. Având în vedere interesul pentru acest domeniu, este posibilă - o creștere a contractării proiectelor pentru axa prioritară dedicată infrastructurii de transport la maxim 120%. S-a precizat că proiectele pregătite de autoritățile publice locale pentru finanțare din axa prioritară 2 a POR, dar pentru care nu mai există resurse de finanțare, vor putea aplica prin programul complementar „10.000 km de drumuri județene”.

Alte domenii pentru care există un interes deosebit sunt: infrastructura educațională - solicitările depășesc de 3 ori alocarea financiară, centre urbane - solicitările sunt duble în comparație cu alocările, infrastructura de turism și cea de sănătate. Un interes mai scăzut prezintă domeniul polilor de creștere și cel al situațiilor de urgență, în ultimul caz din cauza duratei îndelungate necesare pentru înființarea Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară.

În ceea ce privește implementarea POR la nivel regional, domnul ministru a menționat că Regiunea București – Ilfov are, în continuare, probleme în implementarea programului și cel mai probabil în cadrul următoarei reuniuni a Comitetului de Monitorizare a Programului Operațional Regional se va dezbate această situație.

Domnul Anastassios Bougas, reprezentantul Comisiei Europene (CE), Direcția Generală Dezvoltare Regională (DG Regio), a mulțumit domnului ministru pentru organizarea reuniunii CM POR și pentru implicarea domniei sale în implementarea POR, precizând că acesta este unul dintre cele mai bune programe în ceea ce privește performanța implementării.

Contextul general în care se implementează acest program este reprezentat de criza economică și financiară, care nu a putut fi prevăzută acum 3 ani când s-a pregătit acest program și când economia României înregistra o rată de creștere de peste 8%.

De asemenea, dl. Bougas a precizat că trebuie menținută stabilitatea instituțională și a resurselor umane, elemente foarte importante pentru asigurarea implementării corecte a POR și a menționat că situația s-a îmbunătățit de la ședința anterioară, deși există încă dificultăți în implementarea domeniilor referitoare la - axa prioritară 1 și 4. Trebuie continuate măsurile pentru simplificarea sistemului de implementare a programului. Totodată, ar fi util ca Autoritatea de Management POR să prezinte la următoarea întâlnire un raport privind problemele care pot fi considerate structurale, respectiv strategice, pentru a putea identifica soluțiile necesare accelerării absorbției fondurilor structurale.

Reprezentantul CE a menționat că, deși în cadrul reuniunii trecute a atras atenția asupra stadiului implementării POR la nivel regional, în prezent regiunile au făcut progrese semnificative în implementare cu excepția regiunii București-Ilfov.

În finalul intervenției, dl. Bougas a precizat că are două sugestii:

- SMIS (Sistemul Unic de Management al Informațiilor) să devină cât mai repede operațional, astfel încât la următoarea ședință a CMPOR rapoartele să fie generate de acest sistem;
- simplificarea procedurilor de achiziții publice, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, fără a se renunța la respectarea cadrului legal. Astfel, în special la nivel descentralizat, trebuie să se evite procedura de negociere în cazul achizițiilor publice, cu atât mai mult cu cât acesta este un aspect atent monitorizat de DG Market. La nivel european sunt recunoscute eforturile autorităților române făcute în acest domeniu, dar această activitate trebuie continuată.

Totodată, reprezentantul european a ținut să reamintească celor prezenți că, deși în momentul de față programul se implementează corect și poate deveni un exemplu și pentru celelalte programe, dacă unii dintre beneficiarii finali sau ADR-urile vor continua cu întârzieri, există posibilitatea realocării fondurilor către alte domenii de intervenție și regiuni.

2. Aprobarea procesului verbal al ședinței CMPOR din 14 – 15 mai 2009

Președintele CMPOR a supus aprobării procesul verbal al ședinței CMPOR din data de 14 – 15 mai 2009, acesta fiind **aprobat în unanimitate**.

3. Stadiul implementării Programului Operațional Regional - Prezentare

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR a prezentat stadiul implementării Programului Operațional Regional pe axe și domenii de intervenție, evoluția depunerii cererilor de finanțare, valoarea totală a proiectelor și stadiul contractării până la data de 30 septembrie 2009.

La nivel global, proiectele aprobate au o valoare de 3,89 mld. euro, valoarea totală a proiectelor contractate fiind de 1,2 mld. euro, din care 839 mil. euro reprezintă contribuția FEDR.

În ceea ce privește implementarea POR pe domenii de intervenție, dl. Friptu a precizat că toate Regiunile și-au desemnat coordonatorii polilor de creștere.

Au fost depuse 4 planuri integrate de dezvoltare: Craiova, Brașov, Iași și Constanța. În Comitetul de Management al Fondurilor Structurale s-a dezbătut și a fost aprobat conținutul planului integrat al polului de creștere Iași, ceea ce înseamnă că pot fi depuse spre finanțare proiecte individuale.

Pentru polii de dezvoltare s-au depus 2 planuri integrate, respectiv Râmnicu Vâlcea și Suceava. În prezent, se evaluează proiectele din cadrul planurilor integrate și se estimează ca până la sfârșitul anului să fie semnate contracte și pe acest domeniu.

Centrele urbane se află într-o competiție dură; au fost depuse 89 de planuri integrate de dezvoltare urbană având 299 de proiecte individuale cu o valoare de 892 mil. euro. Această presiune asupra bugetului limitat a determinat ca procesul de evaluare și selecție să fie foarte riguros.

În toate regiunile, valoarea solicitată este mai mare decât alocarea programului pentru axa 1.

Pentru axa prioritară 2 „Îmbunătățirea infrastructurii de transport regionale și locale” au fost semnate 87 contracte, din care 41 au contractele de lucrări încheiate la 30 septembrie 2009, iar 44 și-au lansat procedurile de achiziție publică. De asemenea, pentru 68 contracte au fost plătite prefinanțările, iar 24 de beneficiari au intrat în mecanismul normal de rambursare. Cu excepția Regiunii București - Ilfov, toate celelalte regiuni au valoarea contractată cel puțin egală cu valoarea fondurilor disponibile pentru acest domeniu de intervenție.

Pentru axa prioritară dedicată infrastructurii sociale trebuie remarcat că, deși au fost multe greutăți în etapa de pregătire, s-au depus 7 proiecte privind reabilitarea

spitalelor din lista de 15 propusă de Ministerul Sănătății. Au fost suspendate cererile de proiecte în regiunile Nord Vest și Sud care au avut solicitări extrem de mari din punct de vedere al bugetelor.

În ceea ce privește domeniul de intervenție privind infrastructura serviciilor sociale a fost depus un număr de 122 proiecte, 17 fiind deja contractate. În perioada următoare, pentru Regiunea Nord - Est se va suspenda depunerea cererilor de finanțare.

Pentru domeniul privind situațiile de urgență au fost depuse 4 proiecte, iar pentru cel implementat în Regiunea Centru, deja a avut loc livrarea primelor echipamente pentru situații de urgență.

În ceea ce privește infrastructura educațională, există o cerere deosebită pentru proiectele de reabilitare a școlilor, dar și probleme de înțelegere corectă, din partea beneficiarilor, a ceea ce înseamnă finanțarea din fonduri structurale. Trei universități: Iași, Brașov și Craiova au depus proiecte pentru reabilitarea campusurilor.

Axa prioritară 4 privind dezvoltarea mediului de afaceri înregistrează probleme în asigurarea portofoliului de proiecte. Astfel, din cele 41 cereri de finanțare depuse pentru structurile de sprijinire a afacerilor, aproape jumătate au fost respinse în diverse faze ale procesului de selecție.

AMPOR își propune o analiză strictă a acestui domeniu, având în vedere că au apărut situații în care un spital privat gândit ca o structură de afaceri solicită finanțare.

În ceea ce privește siturile industriale, până la data de 30 septembrie 2009 nu a fost depus nici un proiect, existând însă în prezent o solicitare din partea regiunii Centru pentru finanțarea unui proiect în acest domeniu.

Pentru domeniul dedicat sprijinirii microîntreprinderilor s-au contractat 329 proiecte. Au fost reziliate 40 de contracte ca urmare a solicitărilor venite din partea beneficiarilor care și-au motivat acțiunea prin incapacitatea de a implementa proiectul ca urmare a condițiilor economice și a relațiilor dificile cu sistemul bancar. În perioada următoare va fi lansată noua schemă dedicată microîntreprinderilor.

Din cele 122 proiecte depuse pentru finanțare din domeniul 5.1 privind patrimoniul cultural, aproximativ 40% dintre proiecte solicită finanțare pentru reabilitarea instituțiilor de cult. În ceea ce privește domeniul dedicat infrastructurii în domeniul turismului, acesta a fost închis pentru depunerea proiectelor încă din luna decembrie 2008. S-a finalizat evaluarea proiectelor depuse, trei sferturi dintre acestea solicitând finanțare pentru reabilitarea spațiilor de cazare.

Pentru domeniul de promovare a turismului au fost depuse 54 cereri de finanțare, în special pentru zonele cu tradiție, 6 proiecte fiind contractate.

În ceea ce privește axa prioritară 6 - Asistență tehnică, cererile de finanțare depuse de ADR-uri se află în diverse etape ale procesului de evaluare și contractare. Astfel, pentru Regiunea Nord – Est cererea de finanțare a fost aprobată și contractul va fi semnat până la sfârșitul lunii. Cererea de finanțare a regiunii Sud-Est se află în avizare internă, contractul urmând a fi semnat la sfârșitul lunii octombrie. Au fost contractate cererile de finanțare ale Regiunilor Sud Vest și Vest, cererile de finanțare ale Regiunilor Sud Muntenia și Centru se află în etapa de verificare „4 ochi” și se preconizează că semnarea contractelor se va realiza până la 5 – 6 noiembrie. Pentru cererea de finanțare a Regiunii Nord Vest au fost solicitate clarificări. De asemenea, Regiunea Vest a transmis solicitarea pentru plata prefinanțării.

Din punct de vedere al plăților, prefinanțările reprezintă partea cea mai consistentă din transferurile financiare către beneficiari. Rambursările din Fondul European de Dezvoltare Regională se realizează în principal pentru infrastructura de transport, asistență tehnică și microîntreprinderi.

Este important de menționat că marja economiilor realizate la contractele de lucrări este de aproximativ 30%, cu rezerva că acest procent se poate modifica urmare a implementării proiectelor.

Printre problemele cu care se confruntă Autoritatea de Certificare și Plată, și respectiv AMPOR, dl. Friptu a enumerat flexibilizarea graficelor de rambursare, respectiv nivelul de rambursare estimat pentru Comisia Europeană și asigurarea cofinanțării din partea beneficiarilor.

4. Perspectivele financiare ale Programului Operațional Regional - Prezentare

Dl. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că situația financiară a Programului Operațional Regional pentru perioada 2007-2011, respectiv 2015 este sintetizată în două tabele incluse în mapa documentelor distribuite membrilor CMPOR, respectiv bugetul total și bugetul FEDR.

Situația prezintă estimările financiare la sfârșitul anului 2008, dar nu s-a modificat mult față de ședința anterioară. Sumele din tabel reprezintă sumele solicitate în cadrul contractelor, fără luarea în considerare a cheltuielilor neeligibile asumate de fiecare beneficiar. Pentru anii 2007, 2008, 2009 contractările, plățile și rambursările prezintă date apropiate de realitate, datele anului 2010 reprezintă o estimare optimistă, care va fi corectată în reuniunea din primăvara anului viitor. Având în vedere capacitatea AMPOR de a face previziuni privind plățile și rambursările, datele prezentate sintetizează situația luând în considerare estimarea contractărilor, respectiv ceea ce s-a identificat ca întârziere între momentul semnării și primele cereri de rambursare din partea beneficiarilor și graficele de rambursări la contractele deja semnate. Plățile reprezintă sumele decontate de autoritatea de management beneficiarilor, iar rambursările reprezintă plățile pe care le face Comisia Europeană statului membru prin intermediul Autorității de Certificare și Plată.

Din punctul de vedere al Regulii n+2/n+3, programul nu va avea probleme pentru anul 2010, întrucât avansul plătit de Comisia Europeană, necondiționat de performanța programului, măsurată prin plăți efective acoperă alocarea financiară din 2007. Totuși, pentru următoarea perioadă, este de dorit ca la sfârșitul anului 2010 să existe rambursări din partea Comisiei cel puțin egale cu estimările anului 2007. Aplicarea regulii n+3 nu trebuie să țină cont de avansurile Comisiei Europene. Pentru anul 2011, estimările de rambursări din partea Comisiei sunt de 1,2 mld. euro, ceea ce presupune plăți substanțiale din partea bugetului de stat.

Reprezentantul CE, dl. Anastassious Bougas a constatat că există în continuare o asimetrie în dezvoltarea, absorbția și implementarea programului, dar care nu este în favoarea sectorului productiv. Axele dedicate infrastructurii înregistrează o implementare avansată, în timp ce pentru domeniile dedicate sectorului productiv există probleme în implementare.

În același timp, programul se află în fața unui punct de cotitură: dacă se dorește o absorbție mai bună, trebuie re-alocați mai mulți bani pentru infrastructură, dar dacă se urmărește obținerea unui impact în termeni economici, programul trebuie implementat așa cum a fost aprobat inițial, continuând eforturile pentru implementarea axelor prioritare unu și patru.

Dl. Bougas consideră că nu trebuie să se transforme acest program de dezvoltare regională într-unul de dezvoltare a infrastructurii, pentru a nu da un semnal negativ pentru viitor, atât pentru Agențiile de Dezvoltare Regională, cât și pentru beneficiarii regionali și locali.

Pentru a evita această situație, reprezentantul european consideră că trebuie luată rapid o decizie privind axa prioritară 1, unde există două „motoare” principale – polii de creștere, pe de-o parte și polii de dezvoltare urbană și centrele urbane, pe de cealaltă parte. Pentru polii urbani și centrele urbane există un număr mare de planuri integrate în perspectivă, dar ar trebui redusă birocrăția în ceea ce privește selecția și evaluarea proiectelor, pentru ca implementarea acestora să se realizeze mai rapid.

În ceea ce privește polii de creștere, dl. Bougas a precizat că strategia în acest caz este mai dificilă și ambițioasă. Referitor la planurile integrate ale poliilor de creștere, a menționat că deși unele dintre ele sunt foarte bune, din nefericire, majoritatea au probleme din punct de vedere strategic, ele propunându-și doar o simplă dezvoltare urbană. În final, a propus o aprobare condiționată a planurilor care să presupună revizuirea acestora în patru sau cinci luni de zile, iar la următoarea ședință să se decidă asupra lor pentru a da ocazia beneficiarilor să le îmbunătățească.

Referitor la axa prioritară 2 dedicată infrastructurii de transport, dl. Bougas a precizat că este conștient că această axă poate absorbi toate fondurile alocate POR, însă nu acesta este obiectivul programului.

În legătură cu axa prioritară care finanțează infrastructura socială, reprezentantul CE s-a declarat plăcut surprins de cererea mare existentă pentru reabilitarea infrastructurii educaționale, precizând că DG REGIO susține o suplimentare a fondurilor pentru acest domeniu, dacă cererea va rămâne ridicată, fiind binecunoscute problemele României privind calitatea infrastructurii pentru educație.

Dl. Bougas a amintit de dezbaterile care există în prezent în legătură cu axa prioritară patru, privind sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, precizând că i s-au adus la cunoștință intențiile de a transfera fondurile alocate inițial acestei axe prioritare. Având în vedere contextul actual și dificultățile cu care se confruntă IMM-urile, nu este de dorit reducerea fondurilor alocate acestora și transferarea lor pentru finanțarea infrastructurii de bază sau sociale. Comisia Europeană recomandă lansarea cât mai rapidă a noii cereri de proiecte pentru microîntreprinderi, iar referitor la domeniul dedicat site-urilor industriale, în regiunile unde nu există cerere, se recomandă realocarea fondurilor către sprijinirea microîntreprinderilor.

Pentru axa prioritară cinci dedicată dezvoltării turismului, reprezentantul european a precizat că este sigur de capacitatea de absorbție a proiectelor privind patrimoniul cultural, astfel încât este deschis către acest domeniu, dar numai dacă proiectele finanțate răspund strategiei naționale de dezvoltare turistică.

Referitor la axa prioritară de Asistență Tehnică, dl. Bougas a menționat că scopul acestei axe este să asigure buna implementare a programului, apreciind totodată progresul realizat la contractele de finanțare încheiate între AMPOR și ADR-uri. În ceea ce privește performanțele regionale, reprezentantul CE a evidențiat existența unor profiluri diferite ale tipurilor de proiecte depuse.

Totodată, dl. Bougas a atras atenția asupra sumelor mari care trebuie absorbite în următoarea perioadă, considerând că estimările AMPOR privind absorbția în anii 2010 și 2011 sunt foarte optimiste, având în vedere că 2011 va fi un an dificil pentru bugetul de stat. Reprezentantul CE a cerut prudență, având în vedere că vor apărea și riscuri legate de corecțiile financiare, acesta fiind și motivul pentru care a atras atenția autorităților locale și agențiilor regionale, asupra achizițiilor publice și a cheltuielilor neeligibile. În anul 2011 nu numai că este necesar să se respecte regula $n+3/n+2$, dar vor trebui plătite și prefinanțări mai mari pentru a asigura accelerarea absorbției, iar uneori vor apărea și iregularități și corecții financiare sau cheltuieli neeligibile suplimentare, datorate unor întârzieri în derularea sau modificarea contractelor etc. De aceea, dl. Bougas consideră anul 2011 un an critic, care necesită monitorizare specială, iar obținerea de performanțe în 2010 va reduce presiunea din anul 2011.

În concluzie, recomandările dlui Bougas sunt: flexibilitate în implementarea axei prioritare 1, compensare între diferitele domenii ale axei prioritare 4, pentru a se evita doar finanțarea infrastructurii de bază și monitorizarea impactului asupra bugetului de stat a implementării financiare a programului, atât în anul 2010, dar mai ales în anul 2011.

DI. ministru a precizat că nu vor fi probleme de cofinanțare din partea bugetului de stat. Astfel de probleme sunt frecvente la nivelul autorităților locale, dar guvernul a găsit parțial soluția prin crearea unui fond de garantare a împrumuturilor autorităților locale.

5. Informare privind comentariile Comisiei Europene asupra Raportului Anual de Implementare a POR pentru anul 2008

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că la ultima reuniune a CMPOR s-a aprobat Raportul Anual de Implementare a Programului Operațional Regional. Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional a transmis, în data de 29.06.2009 Comisiei Europene, Raportul Anual de Implementare a POR pentru anul 2008 după ce acesta a fost aprobat de către membrii Comitetul de Monitorizare a POR în cadrul ședinței din data de 14.05.2009.

În data de 06.07.2009 Comisia Europeană a declarat Raportul Anual de Implementare a POR pentru anul 2008 **admisibil**, respectând structura solicitată conform regulamentului, iar în data de 27.08.2009 a transmis, conform articolului 67, alineatul (4) din Regulamentul General 1083/2006, **comentarii** asupra Raportului Anual de Implementare.

Comentariile Comisiei Europene s-au referit la continuarea luării unor măsuri de simplificare, atât cu scopul de a facilita accesul la fonduri, cât și pentru a ușura implementarea proiectelor. Totodată, dl. Friptu a menționat că analiza distribuției regionale a cererilor de finanțare depuse sau selectate evidențiază unele diferențe între regiuni. Această situație conduce la ideea că unele regiuni mai puțin performante sau mai puțin dinamice ar putea avea nevoie de măsuri speciale de sprijin pentru a-și îmbunătăți rata cererilor de finanțare aprobate cu scopul de a identifica, împreună cu reprezentanții AM POR, cele mai bune soluții de sprijin, menite a rezolva problemele respective.

De asemenea, Comisia reia recomandarea făcută precedentului Raport anual privind asigurarea funcționării optime a sistemului de monitorizare (SMIS), a indicatorilor de implementare și de rezultat și utilizarea acestuia ca un instrument operațional.

Comisia Europeană a solicitat o abordare orizontală a principiul egalității de șanse în următorul Raport Anual de Implementare și nu doar referințe punctuale în cadrul fiecărei axe prioritare. De asemenea, s-a făcut sugestia, și AMPOR a fost de acord cu realizarea unei evaluări ad-hoc privind aranjamentele parteneriale pentru implementarea POR. Rezultatele acestei evaluări vor fi incluse în următorul raport anual de implementare în capitolul dedicat temelor orizontale.

6. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Est - Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Est

DI. **Gheorghe Harja**, director Organism Intermediar Nord – Est, a menționat că în Regiunea Nord - Est există proiecte pe toate axele prioritare care să acopere

alocarea financiară. Pentru domeniul 2.1 privind reabilitarea infrastructurii rutiere există o listă de rezervă, pe domeniul 3.1 privind reabilitarea spitalelor și ambulatoriilor proiectele care au trecut peste faza de evaluare tehnică și financiară și urmează a fi contractate depășesc valoarea alocată regiunii. Pentru domeniul 3.2 privind serviciile sociale, proiecte depuse și evaluate tehnic - financiar asigură premisa contractării sumelor alocate, fără a lua în considerare proiectele care abia au fost depuse. Pe domeniul de intervenție 3.3 privind situațiile de urgență există un proiect depus, iar în cursul lunii octombrie va fi depus un al doilea proiect ceea ce va determina depășirea alocării financiare și pe acest domeniu. Pentru reabilitarea unităților de învățământ există o listă a proiectelor de rezervă, care depășesc de 2 ori alocarea financiară pentru acest domeniu. Pe 4.1 nu există proiecte depuse, dar până la sfârșitul acestui an vor fi depuse proiecte care să acopere alocarea financiară pentru acest domeniu. Pe 4.2 nu există nicio perspectivă pentru depunerea de proiecte. Pe 4.3 privind microîntreprinderile va fi lansată o nouă cerere de proiecte. Domeniul 5.1 este sistat la nivelul Regiunii, iar pe domeniul 5.2, deși este sistat, există proiecte care depășesc alocarea financiară.

În ceea ce privește axa prioritară 1, pentru centre urbane, s-a finalizat evaluarea tehnică și financiară, proiectele depășind valoarea alocată; raportul evaluării va fi transmis AMPOR. S-a primit proiectul de la Suceava, pentru care s-a solicitat comisie de evaluare. Pentru polul de dezvoltare Bacău planul integrat de dezvoltare este într-o fază avansată de elaborare, iar polul de creștere Iași va depune primul proiect la jumătatea lunii noiembrie.

Pentru a asigura absorbția fondurilor este necesară contractarea rapidă a proiectelor din axa prioritară 1, întrucât acestea durează foarte mult în implementare.

Totodată, reprezentantul regiunii a menționat ca riscuri identificate în implementarea programului: resursele umane slab pregătite pentru asigurarea managementului proiectelor de construcții, lipsa unor diriginți de șantier bine pregătiți, lipsa resurselor umane necesare implementării în mod fluent a unui program la nivelul constructorilor desemnați prin licitații publice.

Dl. Flutur, președintele CJ Suceava, a solicitat ca realocările să se realizeze pentru axa prioritară 1, existând presiunea orașelor mici care nu fac obiectul unor proiecte europene. La nivelul regiunii, din 11 domenii de intervenție, pentru 8 au fost depășite alocările financiare, două domenii respectă graficul prevăzut. Totodată, dl. președinte a solicitat flexibilitate în abordarea orașelor mici. De asemenea, a apreciat pragmatismul în implementarea programului, ceea ce a determinat semnarea contractelor și începerea implementării, dar a atras atenția asupra contestațiilor, uneori nefondate, în procesul achizițiilor publice, care provoacă întâzieri.

Dl. Anastassious Bougas a apreciat performanța globală a Regiunii Nord Est, una dintre primele două regiuni din acest punct de vedere, cu un portofoliu de proiecte echilibrat. Pentru polii de creștere, reprezentantul european consideră că planul

integrat prezentat a fost îmbunătățit, constatând faptul că s-a ținut cont de unele dintre recomandările CE, obținându-se totodată promisiunea ca planul îmbunătățit să fie depus în luna noiembrie. Totodată, a precizat că dacă această atitudine ar fi fost adoptată de toți polii de creștere, acum nu ar mai fi existat întâzieri în implementarea axei 1.

DI. Bougas a precizat că atunci când se va depune planul integrat trebuie să se dea dovadă de flexibilitate și să fie aprobat, chiar dacă va mai necesita îmbunătățiri, pentru a putea începe implementarea proiectelor din plan. În luna martie va avea loc o altă întâlnire pentru a se vedea ce îmbunătățiri mai trebuie aduse planului. De asemenea, reprezentantul CE a menționat că planul integrat pentru polul de creștere trebuie să cuprindă, pe lângă proiectele din domeniile aflate în coordonarea POR, și proiecte care să atragă finanțare din SOP Transport, SOP Competitivitate. În prezent, planul cuprinde proiecte care pot atrage fonduri doar din POR, considerându-se că aceasta este o strategie greșită pentru elaborarea planului integrat de dezvoltare.

DI. Bougas a adăugat că pentru a se realiza dezvoltarea regională trebuie valorificate avantajele competitive pe care le au unele orașe mari, în regiunea Nord Est existând șase astfel de orașe și un pol de creștere al cărui impact va fi difuzat către polii mai mici. Reprezentantul european a recomandat un articol din presa zilei în care se anunța votarea, de către parlamentul francez, a reformei privind descentralizarea, prin care rolul acordat orașelor mari crește considerabil; practic, prin această reformă se acordă metropolelor un rol cheie în dezvoltarea regională. Același interes trebuie să existe și în România, pentru că nu se poate vorbi de reducerea izolării, fără a acorda o prioritate acestor mari poli regionali; nu se poate rezolva problema izolării regiunii, fără a rezolva problema polului lași; dacă nu se întărește rolul global al polului lași, nu se poate vorbi de inovare în regiune și se limitează avantajele fiscale și de cost al forței de muncă din regiune.

De asemenea, reprezentantul CE a menționat că până și China a conștientizat că inovarea se poate realiza doar prin orașele mari și că doar în acestea pot avea loc sinergiile și externalitățile pozitive necesare inovării. DI Bougas a concluzionat că fie se adoptă abordarea recomandată de el, axată pe orașele mari – poli de creștere și va exista o politică de dezvoltare regională pentru următorii 15 ani, fie se pot continua investițiile în proiecte mici de drumuri, parcuri sau parcări, dar care nu vor rezolva problemele cu care se confruntă regiunea.

Referitor la dezavantajarea orașelor mici, Anastassios Bougas a precizat că, exceptând POS Transport, toate celelalte programe operaționale sunt mai concentrate pe orașele mici și mijlocii decât pe cele mari: POR – exceptând jumătate din axa 1, POS Mediu, POS Resurse Umane, PNDR, POS Competitivitate, toate sunt axate și pot fi utilizate de orașele mici și medii. Mai mult, dacă se adună toate fondurile structurale care sunt accesibile orașelor mici și mijlocii se va constata un disponibil de circa 8 miliarde euro, adică mai bine de jumătate din totalul acestor fonduri.

Concluzionând, reprezentantul european a precizat că problema orașelor mici nu este una de eligibilitate, problema acestora constând în capacitatea administrativă redusă pentru a putea pregăti proiecte, a le depune la timp, a le implementa și a le asigura managementul. Pentru a rezolva această problemă deja a fost lansat un studiu referitor la capacitatea ADR-urilor, acest tip de studii fiind necesar atât pentru nivelul local, cât și pentru cel central, impunându-se reforme la ambele niveluri, pentru a rezolva această problemă de capacitate administrativă.

7. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Est - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Est

DI. Nicușor Constantinescu, președintele Consiliului Județean Constanța, a prezentat propunerile Regiunii Sud-Est pentru accelerarea implementării Programului Operațional Regional, respectiv acordarea mandatului AMPOR pentru realocarea fondurilor pe principiul eficienței și a existenței documentațiilor și proiectelor, completarea ghidurilor solicitantului și modificarea contractului cadru de finanțare a organismelor intermediare.

De asemenea, președintele CJ a propus simplificarea procedurii de evaluare prin constituirea unei singure echipe de evaluare, stabilirea unor perioade de evaluare cu durate prestabilite de maxim 30 de zile, bugetul proiectului să se întocmească în euro, pentru a evita reactualizarea prețului proiectului până la momentul contractării, corelarea obiectivelor, activităților cu cheltuielile eligibile și neeligibile, modificarea procentului aplicat cheltuielilor eligibile pentru capitolul 3 de la 5% la 10%, introducerea în capitolul cheltuielilor eligibile a activităților de demolare și construcție, solicitarea unei hotărâri a Consiliului Județean pentru aprobarea studiului de fezabilitate și bugetul proiectului înaintea semnării contractului, prezentarea formelor actualizate a ghidurilor solicitantului, realizarea unor indicatori realiști pentru evaluarea proiectelor.

Propunerile CJ Constanța au fost înaintate în format scris președintelui CMPOR, care a precizat că vor fi luate în considerare.

D-na Carmen Alexandrescu, Consiliul Județean Vâlcea, a precizat că există mari întârzieri în acordarea avizelor și acordurilor necesare pentru implementarea proiectelor.

D-na Luminița Mihailov, director ADR Sud Est, a menționat că s-a depășit alocarea financiară pentru 6 domenii majore de intervenție, singurul domeniu care nu a fost accesat fiind cel dedicat siturilor industriale, dar aceasta este o situație generală pentru programul operațional. La nivelul regiunii au fost semnate 78 contracte cu o valoare solicitată de peste 162 mil. euro, 25 de proiecte sunt în faza de precontractare având o valoare solicitată de 38,19 mil. euro. De asemenea, 103 proiecte se află în diferite faze ale procesului de evaluare, având o valoare de 121,38 mil. euro. Dacă cele 25 de proiecte vor fi semnate, se va contracta 40% din valoarea alocată Regiunii pentru perioada 2007 – 2013. Totodată, dna director a solicitat accelerarea procesului de verificare pentru că există întârzieri în etapele de precontractare.

În ceea ce privește implementarea pe axe, reprezentantul regiunii a precizat că pentru centrele urbane s-au primit 11 planuri integrate de dezvoltare care depășesc cu 38% suma alocată, urmând ca săptămâna următoare să se finalizeze evaluarea acestora. Pentru polul de creștere Constanța a fost depus la minister planul de dezvoltare pentru a fi evaluat. Pentru domeniul poliilor de dezvoltare urbană a fost depus planul integrat de dezvoltare al municipiului Galați, care a trecut de etapa evaluării conformității administrative, urmând să înceapă evaluarea proiectelor. De asemenea, până la sfârșitul lunii octombrie va fi depus și planul integrat al polului de dezvoltare Brăila. Proiectele pregătite depășesc valoare alocată pentru acest domeniu.

Pe domeniul 2.1 privind reabilitarea infrastructurii de transport, proiectele depășesc valoarea alocată. Au fost contractate 13 proiecte, 1 proiect se află în etapa de precontractare, iar alte 6 proiecte sunt în lista de rezervă. Probleme identificate în implementarea proiectelor sunt legate de întocmirea bugetelor, determinând încheierea de acte adiționale pentru suplimentarea bugetului, întâzieri în procedurile de achiziții publice datorită contestațiilor, perioade mari de timp între realizarea documentației tehnice și implementarea proiectelor ce a necesitat realizarea actelor adiționale pentru modificarea soluțiilor tehnice. Există 16 cereri de prefinanțare și 4 cereri de rambursări.

Pentru domeniul 3.1 privind infrastructura de sănătate au fost depuse 11 proiecte, din care s-au contractat 5 în valoare de 15 mil. euro, restul proiectelor aflându-se în diferite faze de evaluare. Probleme identificate au fost în obținerea cu întâziere a avizelor din partea Ministerului Sănătății, precum și modificarea bugetelor proiectelor în etapele de evaluare și selecție, ceea ce a necesitat noi hotărâri de Consiliu Județean pentru aprobarea noilor bugete.

Pe domeniul 3.2 privind infrastructura socială există 20 de proiecte depuse, din care 5, cu o valoare de 3,6 mil euro, au fost contractate. 9 proiecte se află în diferite etape de evaluare, iar 3 sunt în etapa de precontractare. Suma celor 17 proiecte reprezintă 80% din valoarea alocată regiunii, dar până la sfârșitul anului vor fi depuse proiecte prin care să se depășească valorile alocate. Problemele identificate sunt cele de modificare a bugetelor proiectelor în etapele de evaluare și selecție, ceea ce a necesitat noi hotărâri de Consiliu Județean pentru aprobarea noilor bugete.

În ceea ce privește domeniul 3.3 privind situațiile de urgență, s-a constituit Agenția de Dezvoltare Intercomunitară cu sediul la Constanța, iar cererea de finanțare este în curs de elaborare pentru a fi depusă.

Pe domeniul de intervenție 3.4 privind infrastructura educațională există 83 de proiecte aflate în diferite etape de evaluare, suma totală fiind de 90 mil. euro. 5 proiecte se află în etapa de precontractare, iar 9 proiecte sunt în proces de contractare. Problemele întâmpinate se referă la numărul mare de cereri de finanțare depuse după suspendarea domeniului, precum și sumele limitate alocate

acestui. Unele autorități au obținut cu întârziere avizul Ministerului Educației, Cercetării și Dezvoltării.

Pe domeniul 4.1 privind structurile de sprijinire a afacerilor au fost depuse 6 proiecte, din care 4 au fost respinse, 1 a fost retras în etapa de evaluare a conformității, iar 1 proiect a fost contractat. Numărul mic de proiecte se datorează contribuției mari din partea beneficiarilor. Pe domeniul 4.2 privind siturile industriale situația este similară celorlalte regiuni.

În ceea ce privește domeniul de intervenție dedicat microîntreprinderilor au fost contractate 40 de proiecte. Probleme întâmpinate sunt perioada mare de timp între depunerea proiectelor și contractarea acestora, precum și faptul că beneficiarii și-au retras proiectele înainte de semnarea contractelor, fie le-au reziliat după semnare.

Pentru domeniul major 5.1 - patrimoniu cultural au fost depuse 13 proiecte, dintre care 1 este contractat, iar 5 în etapa de precontractare. Suma proiectelor depuse depășește cu 12% alocarea financiară regională pe acest domeniu.

Pe domeniul de intervenție 5.2 - infrastructura turistică au fost depuse 21 de proiecte din care 14 sunt în evaluare, 4 proiecte sunt contractate (1 beneficiar a cerut rezilierea contractului), iar 8 proiecte sunt în etapa de precontractare. Problemele au fost determinate de o documentație de proastă calitate, ceea ce a necesitat solicitarea de acte suplimentare.

Dl. Bougas a considerat că regiunea Sud Est a avut o evoluție foarte bună, având în vedere că la precedentul CMPOR era una dintre regiunile rămase în urmă, iar acum se poate constata că au un portofoliu echilibrat de proiecte. Totuși, dl Bougas a pledat pentru colaborare, care va permite rezolvarea multor dificultăți și probleme ce pot apărea în contextul dificil în care se află România, cu scopul absorbirii miliardelor de euro disponibile, într-un mod cât mai eficient, cât și pentru respectarea acquis-ului comunitar. De asemenea, dl Bougas a subliniat că preferă să se implice pentru a preîntâmpina neregulile și a rezolva problemele cât mai rapid, acesta fiind în interesul societății locale și a României în ansamblu.

8. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Muntenia - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud- Muntenia

Dl. Silvian Ciupercă, președintele CJ Ialomița, a precizat că lipsește o analiză calitativă care să fie corelată cu viziunea strategică a regiunii, pentru că în regiunea Sud Muntenia există o problemă de armonizare a județelor din nord cu cele din sudul regiunii. O alta problema ridicată este cea legată de prefinantare; au fost depuse cererile de rambursare și se așteaptă suplimentul de prefinantare. În ceea ce privește domeniul de intervenție 3.4. – privind reabilitarea infrastructurii educaționale există o cerere mare de proiecte în regiune, au fost cheltuiți foarte mulți bani guvernamentali prin programul gestionat de Ministerul Învățământului dar, din punct de vedere calitativ nu sunt suficiente investițiile, deoarece rezultatele sunt modeste. De asemenea, există nevoi mai mari pentru domeniul de sănătate,

respectiv spitale si ambulatorii, fiind partizanii unei realocări mai mari pentru acest domeniu.

DI. Liviu Mușat, director ADR Sud Muntenia, a prezentat evoluția programului în regiune de la data ultimului comitet de monitorizare și până în prezent. Pentru axa prioritară 1 - centre urbane există 12 aplicații însumând 55 de proiecte cu o solicitare de peste 200%, suplimentarea fondurilor acestui domeniu fiind binevenită. În ceea ce privește polul de creștere, planul integrat de dezvoltare urbană este în consultare publică, dar sunt importante și proiectele privind energia alternativă la Ploiești, Dumbrăveni și Plopeni, dar mai ales parcul tehnologic verde, al cărui impact se dorește a fi de anvergură regională. Altele proiecte vor duce la fluidizarea traficului, nu numai pentru Regiunea Sud-Muntenia, ci și pentru întreaga țară. Cele 15 proiecte, așa cum au fost ele prioritizate de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară, valorează 125 milioane euro. Depunerea planului integrat de dezvoltare a polului de creștere va fi realizată în luna prima jumătate a lunii noiembrie. Polul de dezvoltare urbana Pitești, care vizează în special zona de nord a municipiului, trebuie finalizat și depus în prima jumătate a lunii noiembrie.

Pentru axa prioritară 2 privind îmbunătățirea infrastructurii de transport, având în vedere multitudinea de contestații cu care se confruntă beneficiarii, propunerea regiunii este aceea de a realiza sau selecta caiete de sarcini care nu au fost contestate și la care să aibă acces toată lumea pentru a elimina contestațiile. Pentru domeniul 3.1 privind reabilitarea spitalelor a fost suspendată depunerea de proiecte. În perioada următoare se vor înregistra progrese aproape de absorbția întregii sume și pentru domeniul 3.2 privind serviciile sociale, iar pentru domeniul situațiilor de urgență se va depune încă un proiect. De asemenea, s-a depus un număr considerabil de proiecte pentru domeniul de infrastructură educațională, din care 2 proiecte sunt în evaluare și contractare.

Nu au fost depuse proiecte pe domeniul 4.2 privind reabilitarea siturilor industriale, iar pentru domeniul 4.3 privind microîntreprinderile, o treime dintre contracte au fost reziliate la cererea beneficiarului. S-au contactat reprezentanții sistemului bancar astfel încât să se asigure partea de cofinanțare pentru acest domeniu.

Pentru domeniul de intervenție dedicat patrimoniului cultural au fost depuse 6 proiecte în valoare de 24 mil. euro și se vor depune încă 2 proiecte mari, respectiv Palatul de la Potlogi și Curtea Domnească, care depășesc impactul regiunii dar și cetățile din Argeș și de la Poienari, astfel încât suplimentarea fondurilor este de dorit. Pe domeniul de intervenție privind infrastructura turistică există 2 proiecte în evaluare și se încearcă organizarea de întâlniri cu mediul de afaceri și agențiile locale. Există interes și pentru Valea Prahovei, inclusiv pentru realizarea unui proiect integrat.

DI Florin Popescu, președintele Consiliului Județean Dâmbovița, a propus o realocare de fonduri pe axa prioritară 1 privind dezvoltarea urbană, nu neapărat pentru orașele mici, întrucât există multe capitale reședințe de județ Târgoviște, Slobozia, Călărași, Alexandria care nu sunt poli de dezvoltare, dar au nevoi sociale

și de infrastructura. Pe domeniul turismului există în pregătire la Padina un proiect cu 3.200 locuri de cazare și cu pârtii de schi. De asemenea, se dezvoltă un proiect complementar cu Valea Prahovei întrucât există legătură pe cablu între Valea Prahovei și această regiune și se poate continua transportul pe cablu până în zona Moeciu-Bran. Se poate dezvolta în Bucegi o zonă cu interes turistic schiabil, care să dezvolte economia.

DI. Ministru Vasile Blaga a menționat că Regiunea Sud Muntenia a progresat cel mai mult în ultimele 6 luni, dar diferențele de dezvoltare în interiorul regiunii este cea mai mare problemă a României.

DI. Anastassios Bougas a apreciat progresul global realizat de Regiunea Sud și diversificarea portofoliului de proiecte, față de ședința anterioară a CM POR. De asemenea, reprezentantul european s-a referit la numărul ridicat de contestații la nivelul beneficiarilor finali, avertizând că în următorii anii, datorită situației economice dificile, va exista o reducere a surselor de finanțare, astfel încât mulți vor încerca să aibă acces la fondurile structurale. În aceste condiții, va crește numărul de contestații cu care regiunea se va confrunța, generând întârzieri. Pentru a evita aceste întârzieri, cea mai bună soluție o reprezintă asigurarea unui management foarte bun în evaluarea și selecția proiectelor și în organizarea achizițiilor publice.

9. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud – Vest Oltenia - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Vest Oltenia

D-na Marilena Bogheanu, director ADR Sud Vest a prezentat situația depunerii și contractării proiectelor în Regiunea Sud-Vest Oltenia, precizând că sunt depuse 264 proiecte, din care 245 se află în evaluare. S-au contractat 50 proiecte în valoare de 148 milioane euro, suma solicitată fiind de aproximativ 621 milioane euro. În cadrul axei 1 - dezvoltare urbană au fost depuse 11 planuri integrate de dezvoltare urbană pentru centre urbane aflate în faza finală de evaluare și 3 proiecte pentru Râmnicu Vâlcea. Planul integrat al polul de creștere Craiova a fost admis pentru evaluare. Pentru domeniul 2.1 – infrastructură de transport au fost depuse 42 proiecte, din care 13 proiecte contractate. Cele 9 proiecte depuse pe domeniul dedicat infrastructurii de sănătate depășește cu 10 milioane euro suma alocată. Pentru domeniul 3.2. privind infrastructura socială s-au depus 13 proiecte, pentru achiziționarea echipamentelor în situații de urgență s-a depus un proiect, iar un altul se află în pregătire. Pentru infrastructura educațională au fost depuse 35 de proiecte, valoarea acestora depășind cu 35% fondurile alocate regiunii.

În ceea ce privește domeniul de intervenție 4.1 dedicat structurilor de sprijinire a afacerilor au fost depuse 5 proiecte din care au rămas 3 în evaluare. Întrucât cofinanțarea este foarte mare, autoritățile locale sunt rezervate în a depune astfel de proiecte. Pentru domeniul 4.2. privind reabilitarea siturilor industriale nu există nici o aplicație depusă pentru că autoritățile publice locale nu dețin astfel de situri în proprietate. Pentru dezvoltarea microîntreprinderilor au fost depuse 61 proiecte, din care 30 au fost contractate, dar s-au reziliat 6 contracte la cererea beneficiarilor.

Pentru domeniul 5.1 – patrimoniu cultural sunt 11 proiecte depuse, din care 4 sunt contractate, iar valoarea acestora depășește cu 8,9 milioane euro suma alocată regiunii. Pentru infrastructura turistică sunt 13 proiecte depuse și se așteaptă redeschiderea lansării cererii de proiecte.

Totodată, d-na. director a propus ca fondurile pentru reabilitarea siturilor industriale să fie realocate către centre urbane pentru a se acoperi nevoia de finanțare pentru toate planurile integrate de dezvoltare.

D-na Carmen Alexandrescu - CJ Vâlcea - a supus analizei următoarele propuneri: avizele să se realizeze de către avizatori și în format electronic, reducerea termenelor privind evaluarea impactului asupra mediului, care însumează 156 zile, să nu se mai perceapă taxe pentru avizări, întrucât avizatorii care se autofinanțează percep taxe foarte mari pentru avize, să se elimine avizul ISC București pentru studiile de fezabilitate întrucât se obține avizul de construire de la ISC regional, să se elimine avizul Natura 2000 întrucât nu este necesar pentru toate proiectele, suplimentarea de fonduri pentru domeniul infrastructurii de sănătate pentru a se putea finanța și spitalul din Vâlcea.

DI. Florian Burnar, Director, Ministerul Mediului a precizat că termenele prevăzute de legislația privind evaluarea impactului asupra mediului sunt destul de lungi. Aceste termene afectează chiar și Programul Operațional Sectorial de Mediu în cazul proiectelor de management integrat al deșeurilor, proiecte foarte complexe care acoperă între 8 și 15 localități, chiar întregul județ. Astfel, Ministerul Mediului intenționează ca în perioada imediat următoare să înainteze Guvernului o propunere pentru diminuarea termenelor aferente procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului. Pentru discutarea legislației de mediu recent modificată se va organiza sub egida ACIS, în luna decembrie, un eveniment la care vor fi invitate autoritățile de management, organismele intermediare care implementează proiecte de infrastructură, agențiile de mediu regionale și locale, precum și beneficiarii proiectelor. Totodată, a precizat că investițiile care se realizează în arii protejate trebuie să îndeplinească condițiile necesare pentru obținerea avizului Natura 2000.

DI. Bougas a precizat că se poate îmbunătăți portofoliul de proiecte al regiunii Sud Vest și a făcut următoarele precizări. Prima este o problemă de eligibilitate, recomandând să nu se insiste asupra proiectelor care nu sunt eligibile, pentru a evita problemele care pot apărea în legătură cu achizițiile publice. A doua se referă la faptul că modificarea ulterioară a contractelor generează două tipuri de probleme, respectiv respectarea prevederilor legislației privind achizițiile publice și plata sumelor adiționale apărute în urma modificării contractelor.

O altă problemă menționată se referă la indicatori, dl Bougas precizând că nu înțelege cum se ating indicatorii când nu s-a implementat nici un proiect, decât poate estimativ, respectiv prin implementarea contractelor semnate se vor realiza indicatorii prezentați.

10. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Vest - Prezentare Organism Intermediar ADR Vest

DI. Sorin Maxim, director ADR Vest, a precizat că sunt depuse 153 de proiecte din care 101 sunt în diferite etape precontractuale. Pe axa prioritară 1 – dezvoltare urbană s-au depus 10 planuri integrate de dezvoltare, din care 9 au fost evaluate. Planul integrat de dezvoltare al polului de creștere Timișoara a fost dezbătut cu autoritățile locale, iar planurile integrate de dezvoltare ale orașelor Arad și Deva vor fi depuse până la sfârșitul anului.

În cadrul axei prioritară 2 valoarea proiectelor este cu 230% mai mare decât valoarea alocată pentru perioada 2007 – 2013. Proiectele aprobate urmăresc să realizeze legăturile cu axele mari de transport. Pe domeniul de intervenție 3.1 privind infrastructura de sănătate Regiunea Vest nu are nici un spital nominalizat în lista Ministerului Sănătății și va fi destul de dificil de implementat proiectele mici pentru ambulatorii, cu atât mai mult cu cât multe dintre ele sunt privatizate. Pe infrastructura socială sunt depuse 5 proiecte și se preconizează depunerea a altor 2 proiecte. Pentru domeniul situațiilor de urgență a fost depus proiectul și se află în evaluare. Pe domeniul dedicat infrastructurii educaționale a fost depășită suma alocată și cel mai probabil va fi stopată depunerea proiectelor.

În ceea ce privește domeniul 4.1 cofinanțarea este marea problemă care împiedică depunerea proiectelor. Valoarea proiectelor existente reprezintă 80% din valoarea alocată pe regiune. Pe domeniul microîntreprinderilor au fost contractate inițial 69 proiecte, dar datorită schimbărilor de curs valutar, beneficiarii au solicitat rezilierea contractelor.

Pe domeniul 5.1 privind patrimoniul cultural cele 4 proiecte au depășit suma alocată, 1 proiect este contractat. Pe domeniul 5.2 privind infrastructura turistică au fost contractate 2 proiecte înainte de închiderea depunerii de proiecte. De asemenea, reprezentantul regiunii a solicitat sprijinul AMPOR în eliberarea cât mai rapidă a avizelor.

Ioan Rus, vicepreședinte Consiliului Județean Hunedoara, a menționat că pentru domeniul de reabilitare a siturilor există pregătit un proiect pentru regiunea Călan, în care Consiliul Județean s-a asociat pentru a putea sprijini orașul în asigurarea cofinanțării și plata studiului de fezabilitate, astfel încât acest proiect să fie depus cât mai repede.

11. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Vest - Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Vest

DI. Claudiu Coșier, director Agenția de Dezvoltare Nord Vest, a precizat că implementarea programului în Regiune reflectă o abordare mai veche, în care partea de planificare a fost cea mai importantă, prin includerea unor portofolii de proiecte. Abordarea a fost de a cheltui bani pentru proiecte strategice, astfel că

toate proiectele finanțate se încadrează în strategiile existente. Au fost depuse 330 de proiecte, 15 planuri integrate de dezvoltare urbană, 84 de contracte au fost semnate în valoare de 184 milioane euro, iar 125 de proiecte se află în evaluare, iar 26 de proiecte în precontractare. Au fost suspendate 2 domenii de intervenție 3.1 - infrastructura de sănătate și 3.4 infrastructura educațională. Gradul de contractare este de 24%, au fost acordate prefinanțări de 48,7 milioane lei.

Pe axa prioritară 1 - dezvoltare urbană au fost depuse 15 proiecte integrate pentru centre urbane cu o valoare de 150% față de alocările financiare, sunt în curs de finalizare planurile integrate pentru polii de dezvoltare urbană Oradea, Satu Mare și Baia Mare, urmând ca până la sfârșitul anului să poată fi depuse. Planul integrat pentru polul de creștere Timișoara a fost aprobat de 13 consilii județene, urmând a fi depus la sfârșitul lunii noiembrie.

Pentru axa 2 privind infrastructura de transport s-a contractat 98% din valoarea alocată. Licitările pentru cele 7 contracte semnate au fost anulate și reluate. Pentru reabilitarea infrastructurii de sănătate au fost semnat 2 contracte, iar 15 sunt în evaluare, reprezentând 200% din valoarea alocată. Pe domeniul reabilitării infrastructurii sociale a fost contractat un proiect, alte 5 proiecte sunt în precontractare, iar 14 proiecte sunt în faze diferite de evaluare, reprezentând 92% din valoarea alocată. În ce privește infrastructura educațională au fost semnate 2 contracte, 16 proiecte sunt în etapa de precontractare, 67 în evaluare, reprezentând 281% din valoarea alocată. Pentru domeniul 4.3 privind dezvoltarea microîntreprinderilor se reziliază de către beneficiari contractele semnate din cauza condițiilor economice.

Domeniul privind reabilitarea patrimoniului cultural este suspendat, au fost contractate 2 proiecte, 4 sunt în evaluare, iar 6 proiecte în rezervă, valoarea proiectelor reprezentând 150% din fondurile alocate. Pentru infrastructura de turism 2 proiecte sunt în etapa de precontractare și 1 în etapa de evaluare.

De asemenea, reprezentantul regiunii a propus contractarea proiectelor prin depășirea sumelor alocate regional, întrucât există întârzieri în licitarea contractelor de achiziții. Totodată a considerat că realocarea financiară pentru dezvoltare urbană ar trebui realizată pentru domeniul dedicat orașelor mici. O altă problemă o reprezintă aplicația SMIS care este foarte greoaie, introducerea unui proiect putând dura și 4 ore. A propus revizuire Legii 50, pentru a fi corelată cu celelalte acte normative în vigoare.

DI. Csehi Arpad Szabolcz - președintele Consiliului Județean Satu-Mare, a subliniat că Regiunea dispune de un bogat patrimoniu cultural care însă trebuie reabilitat pentru a putea fi introdus în circuitul turistic. O altă particularitate o reprezintă retrocedarea clădirilor în care funcționează unități de învățământ, respectiv în județul Satu – Mare există 7 clădiri în această situație. În ceea ce privește infrastructura de transport a propus majorarea supracontractării la 13-0%. Totodată a solicitat realocarea unor sume pentru domeniul dedicat infrastructurii de sănătate, soluționarea actelor adiționale în cel mai scurt timp posibil, majorarea sumelor

disponibile la nivelul consiliilor județene pentru cofinanțarea proiectelor, o mai bună reglementare în domeniul achizițiilor publice, și sprijinirea îndeosebi a orașelor mici.

DI. Ministru a precizat că este necesar ca autoritățile locale să coreleze activitățile Programului Operațional Regional cu celelalte programe care se derulează în România.

DI. Bougas a subliniat că Regiunea Nord Vest înregistrează a treia performanță și are o abordare strategică a proiectelor, deși a precizat că are dificultăți în a înțelege cum câteva sute de proiecte pot fi toate strategice.

12. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Centru - Prezentare Organism Intermediar ADR Centru

DI. **Simion Crețu, Director ADR Centru**, a precizat că față de situația prezentată la ședința anterioară a CMPOR au fost depuse 76 de proiecte și s-au contactat 70 de proiecte. S-au închis trei domenii de intervenție, respectiv 2.1 – reabilitarea infrastructurii de transport, 5.1 – patrimoniul cultural și 3.4 - reabilitarea infrastructurii educaționale, iar suma disponibilă la nivelul regiunii este de 200 mil. euro. Până la 30 septembrie s-au depus 374 de proiecte, cu o valoare totală solicitată de 640 mil euro. Au fost contractate 97 de proiecte, 14 proiecte sunt în etapa de precontractare, iar 13 proiecte în lista de rezervă.

Pe domeniul dedicat centrelor urbane cele 9 planuri integrate de dezvoltare urbană, care conțin 27 de proiecte individuale, au fost evaluate, iar raportul a fost transmis la AMPOR. Valoarea proiectelor este peste 80 mil. euro. Pentru poliile de dezvoltare urbană Târgul Mureș și Sibiu planurile de dezvoltare urbană vor fi depuse la sfârșitul, respectiv începutul anului. În ceea ce privește polul de creștere Brașov, a fost angajat coordonatorul de pol, a fost depus planul integrat de dezvoltare pentru evaluare, lista proiectelor fiind în curs de finalizare.

Axa prioritară 2 privind infrastructura de transport este suspendată, dar au fost depuse 46 de proiecte din care s-au contractat 10, iar 3 sunt în etapa de precontractare și 5 în etapa de evaluare.

Pe domeniul dedicat infrastructurii de sănătate sunt 5 proiecte depuse, din care 4 sunt în evaluare, iar 1 a fost respins. Pe domeniul social nu sunt proiecte mari, au depuse 11 proiecte în valoare de peste 6 mil, din care au fost contractate 2, iar un proiect în precontractare și 6 în evaluare. Pentru domeniul situațiilor de urgență proiectul a fost contractat anul trecut, s-au realizat achiziția și livrarea echipamentelor și se intenționează depunerea unui alt proiect pentru achiziționarea ambulanțelor. Domeniul de infrastructura educațională a fost suspendat la începutul lunii august și se preconizează contractarea a 60 de proiecte.

În ceea ce privește domeniul dedicat structurilor de sprijinire a afacerilor au fost depuse 9 proiecte, din care a fost contractat un proiect, iar 2 sunt în evaluare. De asemenea, autoritățile locale, deși au proiecte, întârzie depunerea din cauza

cofinanțării mari. Pentru reabilitarea siturilor industriale a fost depus un proiect în data de 9 octombrie a.c. cu o valoare a sumei solicitate de 2,54 mil.euro, urmând ca alte trei proiecte să fie depuse la începutul anului 2010. Pentru domeniul dedicat dezvoltării microîntreprinderilor au fost contractate 76 de proiecte, din care 8 au fost reziliate la cererea beneficiarilor.

Domeniul 5.1 privind reabilitarea patrimoniului cultural este suspendat, dar au fost depuse 33 de proiecte, din care 2 sunt contractate, 3 proiecte în etapa de precontractare, 2 sunt în lista de rezervă, iar 16 proiecte în evaluare. Pentru infrastructura turistică au fost depuse 37 de proiecte din care s-au contractat 3 proiecte, 4 sunt în etapa de precontractare, iar 6 proiecte sunt în curs de evaluare.

Totodată, reprezentantul regiunii a precizat că Regiunea Centru nu dorește realocarea sumelor disponibile pentru domeniul 4.2, întrucât există proiecte și nu se pot estima sumele care vor rămâne neutilizate.

DI. Bougas a apreciat prestația foarte bună a Regiunii Centru, la fel ca și la precedentă ședință a CM POR, singura precizare fiind legată de faptul că regiunea are prea multe proiecte mici.

13. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea București - Ilfov - Prezentare Organism Intermediar ADR București – Ilfov

DI. Dan Nicula, director ADR București Ilfov, a prezentat situația la zi a depunerii cererilor de finanțare, stadiul contractării, precum și motivele care au generat întâzieri în implementarea la nivelul Regiunii București – Ilfov a POR.

Pentru axa prioritară 1 au fost depuse 5 planuri integrate de dezvoltare și 20 cereri de finanțare, din care 18 au fost aprobate cu o valoare eligibilă de aproximativ 175 milioane ron. Suma alocată Regiunii pentru această axă prioritară este destinată proiectelor de tip „centre urbane”, ceea ce Bucureștiul nu este.

Din cele 14 proiecte depuse pentru axa prioritară 2 „Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”, au fost încheiate 6 contracte de finanțare, alte 4 proiecte tehnice se preconizează a fi aprobate cât de curând. Chiar dacă valorile proiectelor sunt mici, 2 dintre ele sunt aproape finalizate la 3 luni de la semnarea contractelor, primindu-se deja 2 cereri de rambursare.

Pe domeniul dedicat îmbunătățirii infrastructurii de sănătate nu a fost depus nici un proiect, studiul de fezabilitate a fost refăcut de Consiliul Județean Ilfov și va fi depus până la sfârșitul lunii. Valoarea proiectului acoperă alocarea financiară regională pentru acest domeniu. Pentru centre sociale a fost depus un proiect care se află în etapa de evaluare tehnică. Pentru situațiile de urgență a fost înființată Asociația de Dezvoltare Intercomunitară, iar proiectul este aproape finalizat și va fi depus la sfârșitul lunii. În ceea ce privește domeniul infrastructurii educaționale 4 proiecte se află în evaluare, iar 2 proiecte au fost respinse.

Pentru domeniul dedicat structurilor de sprijinire a afacerilor au fost depuse 4 proiecte, dar au fost respinse. În ceea ce privește siturile industriale, la nivelul regiunii nu există astfel de structuri în patrimoniul autorităților locale, astfel că nu vor putea fi depuse proiecte. Intențiile pentru depunerea proiectelor pentru dezvoltarea microîntreprinderilor este foarte mare, până în acest moment au fost semnate 32 de contracte, din care însă, la cererea beneficiarilor, s-au reziliat 7 proiecte.

De asemenea, se estimează că până la sfârșitul lunii noiembrie vor fi depuse 4 proiecte pe domeniul 5.1 privind patrimoniul cultural. Pentru domeniul 5.2 privind infrastructura de turism au fost depuse 2 proiecte, unul fiind în fază de contractare.

Totodată, pentru proiectele contractate au fost depuse 15 cereri de rambursare în valoare de 14 mil ron. Proiectele depuse creează premisele cheltuirea a 30 mil euro până la sfârșitul anului 2010. Implementarea proiectelor a fost foarte rapidă, după finalizarea procedurii de achiziții publice. Problemele identificate la nivelul regiunii București – Ilfov sunt: întâzieri între momentul depunerii proiectului și începerea evaluării acestora, dimensiunea bugetului alocat regiunii prin POR este mică față de bugetul municipiului București, ceea ce a determinat concentrarea asupra proiectelor implementate din bugetul propriu și nu atragerea de fonduri europene. De asemenea, unele sectoare invocă lipsa accesului la finanțare, din cauza organizării administrative diferite a municipiului București, față de cea județeană. O altă problemă este determinată de faptul că patrimoniul public al municipiului București nu a fost stabilit prin hotărâre de consiliu.

Pentru a preîntâmpina problemele existente, ADR București – Ilfov a acordat detalii suplimentare beneficiarilor pentru modificarea studiilor de fezabilitate conform legislației în vigoare. Totodată, a luat inițiativa creării unei rețele de multiplicatori de informații și promovarea realizării unor strategii pe termen lung.

În ceea ce privește realocarea fondurilor, reprezentantul regiunii a precizat că se dorește realocarea pentru domeniile dedicate microîntreprinderilor și dezvoltării urbane.

George Cotea, directorul Serviciului de Cooperare al județului Ilfov a precizat că este foarte dificil de armonizat poziția municipiului București cu cea a județului Ilfov, în condițiile în care Bucureștiul se extinde în Ilfov mai mult sau mai puțin controlat. Conducerea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară a fost preluată de județul Ilfov, intenționându-se depunerea cât mai rapidă a proiectului privind situațiile de urgență. De asemenea, a fost refăcută documentația de avizare a lucrărilor de intervenție la spitalul județean, proiect a cărui valoare acoperă în întregime alocarea domeniului. Astfel, în următoarele 6 luni se va recupera din întârzierea implementării POR înregistrată la nivelul regiunii.

DI. Anastassious Bougas și-a exprimat îngrijorarea asupra numărului redus de proiecte depuse pentru finanțare din domeniul 4.3 destinat microîntreprinderilor,

având în vedere contextul economic actual, precum și asupra lipsei proiectelor pentru domeniul situ-rilor industriale poluate. Totodată, a considerat că problema principală a acestei regiuni este lipsa de interes în absorbția anvelopei financiare alocate prin POR, întrucât orașul București are suficiente resurse financiare proprii, pentru a-și finanța proiectele, însă această lipsă de interes a Bucureștiului împiedică accesul celorlalți beneficiari din regiune la aceste fonduri. Ca urmare, reprezentantul european și-a exprimat convingerea că în cazul în care și la următorul CM POR situația regiunii va fi aceeași, iar în cele din urmă se va ajunge la situația în care celelalte regiunii nu vor mai avea fonduri disponibile, moment în care se va lua în discuție re-distribuirea fondurilor neangajate în regiunea București Ilfov, către celelalte regiuni.

În continuare, dl Bougas a ținut să facă unele observații generale. Prima dintre ele a fost constatarea că se poate observa un progres general al programului, exceptând regiunea București Ilfov, toate celelalte regiuni înregistrând progrese. Reprezentantul CE a adăugat că, la data următoarei ședințe a CM POR, va fi jumătatea actualei perioade de programare, ceea ce înseamnă că regiunile trebuie să contracteze cel puțin 30% din sumele alocate, dacă nu chiar mai mult de atât. De asemenea, a recomandat ca la următoarea ședință a CM POR să se prezinte și alte informații legate de sumele rambursate către beneficiari, comparativ cu sumele contractate; faza depunerii și contractării proiectelor fiind trecută cu brio, existând chiar și liste de proiecte, însă noua provocare pentru program constă în realizarea țintei privind plățile intermediare.

Altă problemă ridicată de dl Bougas, în special în atenția președinților Consiliilor de Dezvoltare Regională și a ADR-urilor, a fost apariția unei diviziuni între regiunile din est și cele din vestul țării, cu precădere în privința domeniilor destinate sectorului productiv. Cu toate acestea, reprezentantul european a adăugat că toate regiunile, indiferent dacă merg bine sau nu, trebuie să conștientizeze necesitatea mobilizării în următoarele luni, pentru domeniile care vizează sprijinirea microîntreprinderilor și a IMM-urilor; trebuie evitat ca, la șomajul actual, să se adauge alți șomeri rezultați din închiderea microîntreprinderilor, întrucât România nu poate accepta să ajungă la o rată a șomajului de peste 10%.

Dl Bougas a reamintit că nu ne aflăm într-o perioadă normală pentru mediul de afaceri, ci ne confruntăm cu o situație specială datorită crizei economice și financiare globale actuale, motiv pentru care anul 2010 va fi unul foarte dificil, nu doar pentru România, ci pentru toate Statele Membre; de aceea este necesară o mobilizare specială în perioada imediat următoare. Totodată, s-a arătat surprins de faptul că în Ungaria a fost nevoie să se modifice toate programele operaționale pentru a se găsi sumele necesare finanțării schemelor de ajutor de stat pentru IMM-uri, iar în România, unde ele există deja, nu s-a realizat încă necesitatea dublării alocărilor aferente acestora, având în vedere contextul economic actual.

Alt punct ridicat de dl Bougas a fost cel referitor la elaborarea de proiecte de mici dimensiuni, abordare care nu contribuie la dezvoltarea regională. Riscul existent în acest caz este că, pe termen mediu, aceste proiecte mici nu au impact economic,

iar pe termen scurt mai multe proiecte mici va crește riscul apariției iregularităților și corecțiilor.

Referitor la simplificarea procedurilor de control, dl Bougas a precizat că este de acord cu aceasta și susține simplificarea în continuare, însă aceasta are efect doar într-un stat cu administrație performantă. De asemenea, a reamintit că două regiuni au precizat deja că au probleme cu achizițiile publice. Prima dintre probleme, menționată de regiuni, este reprezentată de timpul limitat pentru realizarea acestora, astfel că atunci când autoritatea contractantă are nevoie de mai mult timp pentru evitarea neregulilor, trebuie să existe o abordare flexibilă și să i se acorde acest timp; altfel, se vor multiplica contestațiile, ceea ce înseamnă generarea de întârzieri în implementarea proiectelor.

A doua problemă, precizată de dl Bougas, s-a referit la închiderea FIDIC, cu care nu a fost de acord, motiv pentru care a recomandat precedentului guvern elaborarea unor reguli proprii. În acest sens, reprezentantul european a amintit că a discutat cu ANRMAP și le-a recomandat elaborarea unor contracte standard, care să se aplice pentru sutele de contracte finanțate din fonduri comunitare, cunoscut fiind că autoritățile locale au tendința să inoveze atunci când este vorba de contracte privind achizițiile publice. De asemenea, este nevoie să se elaboreze, din partea ANRMAP, cât mai rapid, un set de linii directoare care să fie utilizate de comisiile de evaluare pentru criteriile folosite.

Altă problemă ridicată de dl Bougas a fost cea a co-finanțării, unde există probleme și trebuie găsite soluții, deși este conștient că există anumite limitări și pentru bugetul de stat. Reprezentantul european a amintit de posibilitatea obținerii împrumuturilor de la UE, Banca Mondială sau a facilităților din partea Băncii Europene pentru Investiții, care vor întări fie Fondul de Rezervă, fie Fondul de Garantare, pentru a oferi sistemului o anumită flexibilitate. Altfel, se vor aproba proiecte care se vor contracta, dar care nu se vor implementa, de aceea este nevoie de unele inovării în ceea ce privește asigurarea co-finanțării. Dacă problemele de mai sus sunt de natură politică, dl Bougas a subliniat că, problema depunerii unor proiecte de mici dimensiunii, se datorează existenței unui vacuum la nivel regional, reflectat în lipsa unei coordonări, necesare elaborării unor proiecte mari, care pot avea un impact regional. De asemenea, lipsa acestei coordonări la nivel regional, a determinat și întârzierile care au apărut în implementarea politicii polilor de creștere.

În concluzie, dl Bougas a recomandat ca, pentru viitor, să se găsească soluții privind această lipsă de coordonare, la nivel de regiune, pentru ca implementarea politicii regionale în România să aibă impactul așteptat.

14. Prezentare polul de creștere CONSTANȚA

Reprezentantul polului de creștere Constanța a precizat că zona metropolitană Constanța este formată din 14 localități din care 5 orașe și restul comune, centru zonei reprezentându-l municipiul Constanța. Punctele forte ale zonei sunt reprezentate de poziția geografică, deschiderea la Marea Neagră, infrastructura

rutieră, prezența aeroportului, a bazelor militare, dar și important centru educațional. Disparitățile dintre municipiul Constanța și localitățile rurale este cel mai important punct slab și determină investiții mari în domeniul rural.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară a fost constituită în februarie 2008, din 7 membrii. Planul integrat de dezvoltare urbană pentru polul de creștere Constanța a fost aprobat și a fost depus pentru evaluare. Planul integrat cuprinde 500 pe proiecte, din care 15 proiecte vor fi implementate prin axa prioritară dedicată infrastructurii urbane. Principalele proiecte care vor fi implementate prin Programul Operațional Regional sunt: "Reabilitarea zonei peninsulare", "Mamaia, produs turistic internațional", „Riviera Tomis”. Totodată, prin intermediul Programului Operațional de Transport vor fi implementate proiectele de infrastructură rutieră Autostrada Cernavoda – Constanta și Varianta ocolitoare Constanta, iar prin intermediu Programului Operațional Sectorial de Mediu se va finanța proiectul de consolidare a falezei și combatere a eroziunii marine.

23 Octombrie 2009

1. Informare privind aprobarea de către Comisia Europeană a modificărilor aduse Programului Operațional Regional:

- Axa Prioritară 1 a POR
- Indicatori de program

Dl. Friptu, director general AMPOR, a realizat o scurtă prezentare a modificărilor POR privind axa prioritară 1 și a indicatorilor, precizând că în reuniunea din luna mai a Comitetului de Monitorizare al POR au fost supuse dezbaterii și aprobării aceste modificări, în vederea creării unei mai mari flexibilități. Textul a fost transmis Comisiei Europene, care a acceptat revizuirea POR și a considerat că nu sunt necesare alte demersuri, întrucât modificările realizate nu sunt esențiale.

2. Informare privind procedura scrisă de adoptare a hotărârilor CMPOR din data de 14 august 2009

Dl. Friptu a specificat că în reuniunea din luna mai a Comitetului de Monitorizare a POR, Autoritatea de Management a inițiat modificarea regulamentului de organizarea și funcționare a CMPOR pentru a asigura că procedura scrisă devine operațională. Modificarea a constat prin introducerea opțiunii răspunsului tacit asupra documentelor supuse aprobării prin procedură scrisă, pentru a se evita situațiile în care nu se primesc răspunsuri suficiente pentru aprobarea documentelor, situație apărută în cazul procedurii inițiate de AMPOR la sfârșitul anului trecut.

Totodată, dl. Friptu a precizat că în data de 14 august a.c., Autoritatea de Management a inițiat procedura scrisă pentru aprobarea revizuirii criteriilor de

eligibilitate și selecție a proiectelor pentru domeniile de intervenție 4.3 privind dezvoltarea microîntreprinderilor și 5.2 privind infrastructura turistică. În cadrul acestei proceduri, s-a primit acordul favorabil de la 7 membrii cu drept de vot din 24 de membrii și de la 4 observatori. În cazul în care membrii nu își exprimă în scris acordul sau dezacordul față de propunerea supusă aprobării în procedură scrisă, aceasta se consideră acceptată

D-na Aura Răducu a menționat că are două sugestii, respectiv: criteriul privind dreptul de execuție a construcției în cadrul domeniului de intervenție 4.3 să se detalieze foarte bine în ghid, întrucât, în prezent, se face doar o simplă trimitere la un cadru legislativ, iar pentru criteriul de la domeniul de intervenție 5.2, unde beneficiar poate fi un parteneriat între autoritatea publică locală și ONG, să se detalieze acest aspect, întrucât, în România, există o legislație neclară și pentru a evita ca o societate comercială să se transforme într-un ONG.

D-nul Gabriel Friptu a precizat că în cazul criteriului de la domeniul 4.3 s-a utilizat trimiterea la legea nr. 50, dar în ghidul solicitantului este mai detaliat. În ceea ce privește parteneriatul public-privat, dl. director a solicitat sprijinul Comisiei Europene pentru detalierea acestui aspect, întrucât în România nu există legislație suficientă în acest domeniu.

D-nul Claudiu Coșier, director, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, a subliniat că legea 50 nu prevede situația în care terenul este acordat în mod gratuit pentru activități de utilitate publică, solicitând modificarea acestei legi care să cuprindă și acest aspect.

Președintele CMPOR, Dl. Răzvan Murgeanu, a subliniat că legea respectivă este o lege organică, pe care doar Parlamentul o aprobă, fiind dificil de modificat.

3. Informare privind modificările schemelor de ajutor de stat/de minimis

Dl. Friptu a menționat că în vederea relansării domeniilor 4.3. și 5.2., au trebuit modificate corespunzător schemele de ajutor de stat. Ordinele pentru aprobarea modificărilor schemelor de ajutor de stat sunt deja aprobate de domnul ministru și publicate în Monitorul Oficial. Totodată, a precizat modificările efectuate la schemele de ajutor de stat. Pentru domeniul 4.3. au fost realizate următoarele modificări: cererea de proiecte se realizează cu depunere continuă; se reduce perioada de la depunere a proiectului până în faza de contractare; din lista de activități eligibile se elimină anumite activități cu care POR se suprapunea cu POS Competitivitatea și se introduc activități din domeniul turismului, cu excepția alimentației publice; perioada de valabilitate a schemei s-a prelungit până în 2013; a fost majorat bugetul cu toată suma alocată pentru acest domeniu; s-a modificat moneda de referință din euro în lei, s-a introdus prefinanțarea, pe bază de garanții bancare, de maxim 35% din valoarea totală a finanțării numai pentru contractele aprobate după intrarea în vigoare a schemei.

Referitor la domeniul de intervenție 5.2. în schema de ajutor de stat au fost realizate următoarele modificări: eliminarea activităților de cazare și a activităților conexe; prelungirea perioadei de valabilitate a schemei până în 2013; majorarea bugetului cu toată suma alocată pentru acest domeniu; modificarea monedei de referință din euro în lei (inclusiv transformarea sumei de 1,5 mil euro prin care se delimitează cu programul pe agricultură cu 6,4 mil lei); introducerea prefinanțării, pe bază de garanții bancare, de maxim 35% din valoarea totală a finanțării numai pentru contractele aprobate după intrarea în vigoare a schemei.

La acest punct a intervenit dl. Sorin Munteanu, Secretar de Stat în Ministerul Turismului, care a specificat că ministerul pe care îl reprezintă nu este de acord cu eliminarea structurilor de cazare de la finanțarea din POR, deoarece peste 60% din structurile de cazare din România nu corespund criteriilor de clasificare și dotărilor, mai ales că amortizarea investițiilor se poate realiza și în 20 ani.

D-nul Secretar de Stat Murgeanu, a specificat că decizia privind eliminarea spațiilor de cazare a fost luată de mult, decizie datorată faptului că investițiile se realizează doar pentru hoteluri, nu și pentru zona înconjurătoare, precizând că la următoarele Comitete de Monitorizare se va reanaliza problema, dacă va fi necesar.

D-nul Friptu a subliniat că din cele 144 cereri de finanțare depuse, 74% sunt pentru structuri de cazare și unități conexe. În condițiile actuale, AMPOR era în imposibilitatea de a dovedi că indicatorii de realizare a POR privind numărul de turiști puteau fi atinși. Totodată, a menționat că hotelurile pot depune proiecte în continuare, dar s-a dorit încurajarea beneficiarilor pentru realizarea de proiecte pe alte domenii în vederea atragerii numărului de turiști.

D-nul Bougas, a precizat că există posibilitatea de finanțare a structurilor de cazare din domeniul major de intervenție dedicat microîntreprinderilor, exprimându-și totodată convingerea că atât AMPOR, cât și Comitetul de Monitorizare vor lua în considerare unele argumente care susțin această posibilitate. Totodată, a adăugat că, în cazul micilor hoteluri, problema nu este de impact, întrucât acestea nu au capacitatea de a se conecta la marile rețele turistice internaționale, ci mai degrabă problemele lor sunt legate de menținerea pe piață, de creșterea calității serviciilor oferite și păstrarea angajaților. De aceea, în cazul acestora impactul trebuie calculat în funcție de capacitatea de a menține numărul de angajați și nu în funcție de contribuția lor la creșterea numărului de turiști, aceasta din urmă putând fi luată în calcul doar în cazul marilor unități de cazare. Reprezentantul Comisiei Europene și-a încheiat intervenția dând asigurări Organismelor Intermediare, că din punctul de vedere al Comisiei nu există nici o problemă în a finanța micile hoteluri din fondurile alocate microîntreprinderilor, invitând Autoritatea de Management să fie deschisă în privința acestei perspective.

D-nul Secretar de Stat Răzvan Murgeanu a menționat că hotelurile pot depune cereri de finanțare pe domeniul de intervenție 4.3., dacă se încadrează în categoria microîntreprinderilor.

Reprezentantul Ministerului Turismului, dl. Sorin Munteanu, Secretar de Stat, a subliniat că trebuie dezvoltată infrastructura turistică, iar ministerul a alocat cca. 60 mil euro autorităților publice locale pentru realizarea pârtiilor de schi, amenajarea de centre ale stațiunilor balneare, puncte turistice etc. De asemenea, a considerat că este greșită eliminarea acestei categorii de activitate de la finanțare europeană, întrucât Ministerul Turismului nu poate finanța societăți comerciale.

Dl. Bougas a subliniat că trebuie făcută o distincție clară între politica turistică și politica de coeziune. Politica de coeziune finanțează într-adevăr anumite activități ale sectorului privat, însă capacitatea de co-finanțare a fondurilor europene este extrem de limitată, în cazul hotelurilor mari; nu este eficient să finanțezi un hotel mare cu 500.000 euro, în condițiile în care acesta are capacitatea de a găsi finanțare din alte surse; pentru acestea trebuie create activități turistice alternative nu finanțate reabilitări/renovări. Pe de altă parte, există hotelurile mici, pentru care costurile nu sunt atât de mari, astfel încât acestea pot fi finanțate ca microîntreprinderi. O altă problemă ridicată de reprezentantul comisiei europene a reprezentat-o finanțarea micilor hoteluri care nu au o strategie, ceea ce nu justifică acordarea finanțării din fonduri comunitare.

4. Propunere privind modificarea criteriilor de eligibilitate a proiectelor finanțabile prin Programul Operațional Regional

Dl Friptu a precizat că modificarea criteriului privind solicitantul este aplicabilă tuturor domeniilor de intervenție și urmărește crearea unui cadru unitar pentru toate programele operaționale. Astfel criteriul va avea următorul conținut:

Indiferent de forma juridică de organizare, solicitantul de finanțare și fiecare dintre parteneri, în cazul parteneriatelor, nu se încadrează în niciuna din situațiile de mai jos:

1. Solicitantul nu se încadrează, din punct de vedere al obligațiilor de plată restante la bugetele publice, într-una din situațiile de mai jos:
  - a) obligațiile de plată nete depășesc 1/12 din totalul obligațiilor datorate în ultimele 12 luni, în cazul certificatului de atestare fiscală emis de Agenția Națională de Administrare Fiscală;
  - b) obligațiile de plată depășesc 1/6 din totalul obligațiilor datorate în ultimul semestru, în cazul certificatului de atestare fiscală emis de autoritățile administrației publice locale.”
2. Potențialii solicitanți și parteneri nu pot participa la solicitarea de propuneri de proiecte și nu pot fi beneficiari de finanțare nerambursabilă, dacă se încadrează în una din următoarele situații:
  - a) se află în stare de faliment/ insolvență sau fac obiectul unei proceduri de lichidare sau de administrare judiciară, au încheiat acorduri cu creditorii, și-a suspendat activitatea economică sau fac obiectul unei proceduri în urma acestor situații sau se află în situații similare în urma unei proceduri de aceeași natură prevăzute de legislația sau de reglementările naționale;

- b) reprezentantul legal și / sau reprezentanții partenerilor asociați au suferit condamnări definitive din cauza unei conduite profesionale, decizie formulată de o autoritate de judecată ce are forță de res judicata;
- c) reprezentantul legal și / sau reprezentanții partenerilor asociați au fost subiectul unei judecări de tip res judicata pentru fraudă, corupție, implicarea în organizații criminale sau în alte activități ilegale, în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene;
- d) în urma unei proceduri de acordare a unei finanțări nerambursabile, din bugetul comunitar, a fost găsit vinovat de încălcarea contractului din cauza nerespectării obligațiilor contractuale.

3. În cazul menționat la pct. 2 lit. d, solicitantul găsit vinovat de încălcarea unuia sau mai multor contracte finanțate din fonduri publice comunitare și/sau naționale din cauza nerespectării obligațiilor contractuale, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă sau a recunoscut debitul stabilit în sarcina sa de către autoritatea contractantă, va putea să depună proiecte pentru a fi finanțate prin POR, cu condiția achitării acestui debit precum și a penalităților aferente și să facă dovada achitării acestora, precum și a îndeplinirii oricăror măsuri stabilite în sarcina sa de către instanța judecătorească și / sau de către autoritatea contractantă, la momentul depunerii proiectului.

D-na Aura Răducu a menționat că DGREGIO este de acord cu clarificările, întrucât sunt în concordanță cu Regulamentul Consiliului. Totodată, a precizat că aceste criterii trebuie să fie uniforme pentru toate programele operaționale astfel încât să nu existe diferențe în exprimare la nivelul acestora.

DI. Ciobanu, director general ACIS, a subliniat ca fiind necesară o corectură tehnică la pct 2 (d) cu formularea de la pct 3 – „finanțări nerambursabile din fonduri publice comunitare și/sau naționale”.

D-nul Coșier a atras atenția asupra introducerii în ghidul solicitantului a formulării de la pct 2, întrucât poate crea anumite probleme pentru IMM din momentul încheierii contractului de finanțare și după derularea operațiunii. Mecanismul ar fi următorul: dacă firma ar intra în insolvență, ar trebui reziliat contractul de finanțare, ceea ce ar însemna introducerea în faliment a firmei. Totodată, dl. Coșier a subliniat pentru pct. 3, că dacă cineva cunoaște existența unui debit și nu poate să-l achite integral, el va rămâne un solicitant eligibil.

D-nul Friptu a precizat că aceste criterii au fost luate ca măsuri de siguranță pentru Autoritatea de Management, mai ales ca să se poată monitoriza păstrarea obiectivului proiectului și a proprietății pe un număr de ani. Pentru a nu se crea confuzii, a propus o mică modificare a textului de la pct 2, respectiv: „ Potențialii solicitanți și parteneri nu pot participa la solicitarea de propuneri de proiecte și nu pot deveni beneficiari de finanțare nerambursabilă, dacă se încadrează în una din următoarele situații”.

Totodată, a prezentat criteriului modificat pentru domeniul 5.2., care a fost reformulat datorită cerințelor din schema de ajutor de stat și a departajării ce există

între POR și programul pentru agricultură. Modificarea a constat în schimbarea monedei de referință din euro în lei. Totodată, s-a completat criteriul „Solicitantul cu statut de IMM este înregistrat conform Legii nr. 31/1990, privind societățile comerciale, republicată, cu modificările ulterioare, sau în baza Legii nr. 1/2005, privind organizarea și funcționarea cooperăției, sau în baza HG nr. 1041/1990, privind înființarea societăților comerciale pe acțiuni în turism;” cu sintagma „cu modificările ulterioare și își desfășoară activitatea în România”, întrucât au fost multe interpretări în zona juridică.

D-na Mihailov, director Agenția de Dezvoltare Sud - Est a precizat că pentru proiectele de porturi turistice autoritățile publice locale consideră prea mare cofinanțarea pentru a depune proiectele pe POR, mai ales că pe programele de cooperare transfrontalieră, cofinanțarea pentru APL este de 10%.

Dl. Friptu a menționat că proiectele finanțate pe programele de cooperare transfrontalieră nu intră sub incidența ajutorului de stat, iar cofinanțarea nu se aplică în conformitate cu harta intensităților ajutorului de stat. Regulile cofinanțării pentru Programul Operațional Regional sunt stabilite și în funcție de regulile ajutorului de stat.

În continuare, dl. Friptu a precizat că s-a modificat criteriul de eligibilitate pentru domeniul 5.3. „Proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse, protecției mediului, eficienței energetice și achizițiilor publice”, prin adăugarea sintagmei „și ajutorului de stat”.

Cu amendamentele amintite, criteriile au fost aprobate în unanimitate.

4. Prezentarea concluziilor și a recomandărilor Raportului de Evaluare Intermediară a Programului Operațional Regional

D-nul Cholm Dunne, șeful echipei de evaluatori a prezentat concluziile *Studiului de evaluare intermediară a Programului Operațional Regional în perioada 01.01.2007 – 30.09.2009*, precizând obiectivele specifice prevăzute în termenii de referință ai acestei evaluări, respectiv:

- examinarea relevanței și coerenței strategiei POR în contextul modificărilor socio-economice;
- analiza progresului înregistrat în implementarea POR;
- evaluarea eficienței sistemului de implementare a POR;
- furnizarea informațiilor solicitate prin raportarea strategică (art. 29 din Regulamentul nr. 1083/2006);
- identificarea lecțiilor învățate și a măsurilor necesare pentru realizarea obiectivelor POR.

Totodată, a menționat cele șase întrebări care au stat la baza evaluării: relevanța continuă a strategiei POR, progresul realizat în implementarea POR, factorii interni

și externi care influențează performanța AM POR și OI, performanța sistemului de selecție, contractare și monitorizare, contribuția POR la implementarea și realizarea obiectivelor strategice. Pe lângă aceste întrebări s-au luat în considerare comentariile și recomandările făcute la precedentul Comitet de Monitorizare de către dl. Bougas, referitoare la efectele crizei economice și financiare, performanțele regionale ale programului, costurile unitare, posibilitățile de simplificare, abordarea strategică a axei prioritare 1 și analiza opțiunilor de a avea pe viitor fie un program regional la nivel național, fie mai multe programe la nivel regional.

În continuare, liderul echipei de evaluatori a expus activitățile realizate în cele șapte luni ale evaluării: revizuirea documentației, a rapoartelor și a datelor colectate de la AM POR și OI-uri; organizarea a două runde de întâlniri cu Direcțiile AM POR și cu reprezentanții OI din Ministerul Turismului; organizarea a două runde de vizite în regiuni; elaborarea și trimiterea unui chestionar; organizarea a două ateliere de lucru/ seminarii pentru discutarea raportului preliminar; transmiterea raportului spre comentarii.

În urma acestor activități a rezultat prima versiune a Raportului de Evaluare, cuprinzând o analiză detaliată a portofoliului de proiecte, actualizarea datelor socio-economice, concluzii, analiza sistemelor și fluxurilor de date și analiza impactului și provocări viitoare. De asemenea, dl. Dunne a prezentat o serie de grafice reflectând poziția POR la 30 iunie 2009, performanța în perioada ianuarie 2007 – iunie 2009 și perspectiva de realizare a obiectivelor strategice.

Referitor la impactul prezent și în perspectivă, evaluatorul a constatat că, deși nu există realizări importante până la 30 iunie 2009, perspectivele de realizare a obiectivelor sunt pozitive, dând ca exemplu domeniul infrastructurii rutiere unde ținta programului a fost deja depășită, dacă luăm în considerare contractele semnate, aceeași situație întâlnindu-se în cazul indicatorilor privind crearea de locuri de muncă.

În continuare, dl. Dunne a prezentat o serie de puncte cheie ale evaluării. În ceea ce privește performanțele:

- nu s-a înregistrat nici o modificare majoră în privința disparităților economice la nivel regional;
- întârzieri în depunerea planurilor pe axa prioritară 1;
- accelerarea procesului de contractare pe axele prioritare 2 și 3;
- necesitatea unei realocări în cadrul DMI 4.1 și 4.2;
- probleme cu plățile la timp către OI/ADR-uri;
- costuri unitare pentru drumuri.

Referitor la sisteme, evaluatorul a menționat:

- gradul de control extrem de ridicat, generând întârzieri în activitatea AM și OI;
- datele din SMIS trebuie să fie corecte pentru a fi utile.

În ceea ce privește provocările pentru viitor, dl. Dunne a precizat că acestea se referă la criza economico-financiară; selecția strategică a proiectelor pe viitor;

necesitatea axării mai pregnante a POR pe susținerea inovării și calitatea vieții. Totodată, a menționat că România nu este pregătită să treacă la programe operaționale la nivel regional.

Următoarea secțiune a expunerii d-lui Dunne a constat în prezentarea argumentelor și a contra argumentelor referitoare la programe regionale versus program regional național, pentru următoarea perioadă de programare:

Argumentele pentru trecerea la opt programe regionale, sunt următoarele:

- o mai bună adaptare la nevoile specifice existente la nivel local, în perspectiva reducerii disparităților regionale;
- consolidarea capacității la nivel regional în privința planificării dezvoltării strategice pe termen lung.

Contra argumente pentru trecerea la opt programe regionale:

- structura administrativă actuală a României este insuficient dezvoltată pentru a putea susține o elaborarea și implementarea unor programe operaționale la nivel regional;
- experiența implementării POR la nivel național nu va putea fi folosită la nivel regional;
- actualul program pune accentul pe infrastructură; acesta trebuie continuat cu alt program care să pună accentul pe inovare, cercetare și dezvoltare.

În final, dl. Colm Dunne a prezentat o serie de sugestii, recomandări și observații finale, rezultate în urma elaborării evaluării intermediare a POR:

Sugestii:

- abordarea optimă ar consta în elaborarea altui program regional la nivel național, dar bazat pe politici regionale mai puternice, care ar trebui finanțate în totalitate din acesta;
- alinierea alocărilor regionale la strategiile regionale, pentru rezultate mai bune în reducerea disparităților;
- AMPOR ar trebui să sprijine ADR-urile prin facilitarea accesului la date statistice în vederea actualizării analizelor socio-economice și prin coordonarea elaborării următoarelor strategii regionale ce vor constitui baza următorului program regional;
- Strategia națională de dezvoltare regională trebuie să se axeze pe convergența economică a României cu media Statelor Membre ale Uniunii Europene.

Recomandări:

- elaborarea unei strategii de management al riscului pentru axa prioritară 1;
- prognozele privind supra contractarea trebuie să ia în considerare și economiile realizate la contracte;
- realocarea fondurilor alocate pe DMI 4.1 și 4.2;
- îmbunătățirea accesului la datele socio-economice și a sistemului de monitorizare;

- nivelul ridicat de control determină un grad ridicat de încărcare a AM POR și OI;
- necesitatea acurateții datelor din SMIS pentru elaborarea de rapoarte și analize clare și corecte;
- procesul de pregătire a politicilor pentru următorul program trebuie să înceapă cât mai curând.

Observații finale:

- raportul prezentat este primul raport de Evaluare a unui Program Operațional din România;
- reprezintă o bază de referință pentru viitoarele evaluări;
- metodele de analiză folosite în evaluare pot fi adoptate de AM POR.

În ceea ce privește problema regiunii București-Ilfov, dl. Cholm Dunne a precizat că, în opinia sa, aceasta nu poate fi rezolvată acordându-le încă șase luni pentru a-și îmbunătăți rata de contractare, această regiune având nevoie de ajutor activ din partea AMPOR, sau chiar a ministerului, pentru a atinge un nivel optim al implementării programului.

DI Nicușor Constantinescu, președinte CJ Constanța, a considerat că raportul de evaluare este făcut rapid și propune neaprobarea acestuia, întrucât nu ajută regiunile din nici un punct de vedere.

Față de această propunere, Președintele CMPOR, DI. Răzvan Murgeanu a subliniat că Raportul de Evaluare nu se supune aprobării CM POR ci doar prezentării membrilor acestuia.

DI. Claudiu Coșier a atras atenția asupra faptului că activitatea de planificare trebuie să rămână eligibilă, întrucât nu se cunosc date despre următoarea perioadă de programare 2014 – 2020.

DI. Friptu a specificat că nu trebuie să se amestece atribuțiile organismului intermediar cu cele ale ADR. Autoritatea de Management este focalizată pe finanțarea organismelor intermediare. În prezent, ADR are atribuții pe zona strategică, dar și organismele intermediare vor fi implicate în acest proces.

Mirabela Lupaescu, manager de program DG Regio a exprimat aprecierea Comisiei Europene față de realizarea acestei evaluări intermediare a POR, prima de acest fel, precum și față de munca depusă de echipa de evaluatori. Aceasta a continuat, precizând că, deși raportul evidențiază câteva aspecte interesante ale sistemului de implementare a POR, totuși CE și-a exprimat deja îngrijorarea cu privire la anumite aspecte ale acestei evaluări, în special cu privire la progresele realizate în implementare și analizele realizate, în primul draft constatându-se unele inconsistențe între datele prezentate. Totodată, a recomandat revizuirea versiunii prezentate rezumativ în cadrul reuniunii CM POR înainte de implementarea recomandărilor elaborate de evaluatori, și îmbunătățirea unor aspecte calitative ale analizei, în special din perspectiva inconsistențelor încă existente între analiza

realizată în capitolul doi al evaluării și recomandările propuse Autorității de Management.

Dl. Anastassios Bougas a precizat că, în primul rând, trebuie avut în vedere faptul că aceasta este prima evaluare realizată, situație în care era de așteptat să existe unele repercusiuni asupra calității rezultatelor obținute. De asemenea, tocmai pentru că este primul exercițiu de acest gen, reprezentantul european a subliniat că trebuie stabilite clar obiectivele și cadrul în care se realizează și se vor realiza în viitor următoarele evaluări, cât și relațiile dintre Autoritatea de Management, evaluatori și toate celelalte părți implicate în procesul de evaluare.

Reprezentantul CE a apreciat calitatea termenilor de referință elaborați de AM, precizând însă că metoda utilizată de evaluator în elaborarea evaluării ridică unele semne de întrebare; este nevoie de o dezvoltare mai consistentă a metodei utilizate pentru a exista o înțelegere comună a modului de realizare a evaluării, în special în cea ce privește legătura dintre analiză și concluzii.

A doua problemă semnalată de dl. Bougas, și cu care CE nu va fi niciodată de acord, se referă la adoptarea de către evaluator a poziției Statului Membru sau în cazul de față a Autorității de Management sau a părților evaluate. În opinia reprezentantului CE, discrepanțele semnalate dintre analiză și recomandările/concluziile Raportului de Evaluare Intermediară a POR, se pot explica printr-o anumită tendință a evaluatorului, care, la unele dintre recomandările propuse a abordat o poziție apropiată opiniilor Autorității de Management. În concluzie, dl. Bougas a precizat că, în cazul în care lucrurile vor merge în aceeași direcție, desfășurarea evaluărilor nu mai are sens!

A doua discrepanță cu care dl. Bougas nu este de acord, este legată de atitudinea uneori părtinitoare a evaluatorilor față de problemele ridicate de OI-uri și prezentarea în Raportul de Evaluare detaliată a punctelor bune ale acestora, în condițiile în care evaluatorul trebuie să-și păstreze independența și să prezinte atât punctele bune, cât și pe cele slabe. Totodată, reprezentantul european a subliniat că această evaluare intermediară este o evaluare operațională realizată la începutul programului, înainte de obținerea primelor rezultate și prin urmare ea trebuie să fie orientată mai mult către obiective și mai puțin către absorbție.

De asemenea, această evaluare operațională nu trebuie să abordeze problemele strategice. În acest sens, dl. Bougas a susținut că evaluatorul nu are nici un argument, în acest moment, care să recomande pentru perioada următoare de programare, implementarea la nivel național a strategiei de dezvoltare regională, având în vedere că evaluatorul este conștient de creșterea disparităților regionale, precum și de existența unor regiuni aflate în apropierea mediei UE de dezvoltare și a altora aflate la doar 20-30% față de medie, cea ce impune politici diferite. Astfel că, opinia evaluatorului că un viitor program regional trebuie în continuare să fie elaborat la nivel național, nu este fundamentată în acest moment pe o analiză detaliată, rămânând astfel doar un exercițiu pe hârtie, în condițiile în care regiunile nu vor avea capacitatea de a arbitra implementarea programului. În privința

efectelor crizei financiare, dl. Bougas s-a declarat surprins că evaluatorul a concluzionat că nu există încă influențe majore ale crizei asupra implementării programului, deși acesta s-a întâlnit cu actori regionali și locali, care au greutăți în asigurarea co-finanțării și sunt direct afectați de înăsprirea condițiilor de creditare din partea băncilor. Totodată, nu este posibil ca la sfârșitul anului 2009 să se spună că nu se cunosc efectele crizei economico-financiare globale asupra autorităților publice locale și a microîntreprinderilor.

Reprezentantul Comisiei Europene a precizat că nu înțelege cum, în urma analizei realizate, evaluatorul poate sugera, Autorității de Management, transferarea banilor de pe axa patru pe celelalte axe, care înseamnă de fapt transferarea fondurilor destinate sprijinirii mediului de afaceri pentru a construi mai multe drumuri sau mai multe parcuri. De asemenea, dl. Bougas a adăugat că, dacă evaluatorul a vizitat România, este imposibil să nu fi văzut că există foarte multe situri abandonate, astfel încât, în mod normal, ar fi trebuit să recomande realizarea unor proiecte de reabilitare a siturilor abandonate și nu re-allocarea fondurilor destinate acestora.

Referitor la costurile unitare pentru drumuri prezentate de evaluator, dl. Bougas a pus în discuție sistemul utilizat de acesta în calcularea acestor costuri exclusiv pe baza sumelor din contractele de finanțare semnate între AMPOR și Beneficiari, când se cunoaște problema achizițiilor publice în România, unde la fel ca și la nivel internațional, există practica subestimării valorii lucrărilor de către contractor, pentru a câștiga licitația, după care se cer fonduri adiționale pentru terminarea lucrărilor.

În ceea ce privește problema gradului ridicat de control, reprezentantul european a precizat că există un regulament, care este foarte clar, conform căruia primul nivel de control este la nivelul Autorității de Management, al doilea nivel este în rândul Autorității de Certificare și Plată, la acestea două adăugându-se Autoritatea de Audit, care realizează periodic misiuni de audit asupra funcționării sistemului. În al doilea rând, costurile de tranzacționare ale politicii de control sunt de 3-4%, dl. Bougas precizând că poate garanta că aceste costuri sunt mai mici decât cele care ar fi generate de iregularități și erori, în lipsa acestor niveluri de control. Pentru a susține acest punct de vedere a dat exemplul proiectelor finanțate din fondurile ISPA, unde unele proiecte au fost oprite în timpul derulării pentru că s-au constatat iregularități, în aceste cazuri impunându-se recuperarea fondurilor acordate, ceea ce a crescut costurile cu peste 30%.

Totodată, dl. Bougas, a menționat că există o critică pe care o poate accepta referitor la sistemul de control, și anume că nu există o coordonare între nivelurile de control; aceiași oamenii sau diferite structuri de control verifică de trei-patru ori aceleași proiecte, acesta constituind în opinia dlui Bougas principala problemă a sistemului de control, așteptând din partea celor implicați luarea unor măsuri în acest sens.

Referitor la provocările pentru viitor, privite prin prisma programării post 2013, reprezentantul CE a considerat că evaluatorul trebuie să renunțe la acestea, altfel

se vede obligat să considere ca neeligibile cheltuielile realizate cu elaborarea acestei evaluări intermediare.

În final, dl. Bougas a ținut să reamintească că acesta a fost primul exercițiu de acest fel și că este conștient de existența anumitor limite și constrângeri în aceste cazuri, precizând că criticile aduse au fost adresate unui evaluator cu experiență și cu o vastă cultură a evaluării. De asemenea, a considerat că dacă există o problemă cu această evaluare, aceasta nu este doar a evaluatorului ci este o problema colectivă, inclusiv a Comisiei Europene, Autorității de Management și a tuturor celor implicați în această evaluare, însă pentru viitoarele evaluări trebuie să existe două obiective: producerea unei cunoașteri obiective și realizarea unei judecăți constructive, bazate pe o analiză de calitate, acolo unde este necesar. Reprezentantul european a subliniat că dacă se ating aceste două obiective, evaluarea are un viitor în România; dacă nu, atunci va fi doar un exercițiu, realizat pentru că este prevăzut în Regulamente, în urma căruia va rezulta un document cu un conținut pe care nimeni nu-l va lua în considerare și care va influența negativ managementul eficient al fondurilor și politicilor din România.

Dl. Bougas a ținut să repete că nu există o polemică cu evaluatorul deoarece în cazul evaluărilor există întotdeauna o tendință de "manipulare", având în vedere că există un contract între Autoritatea de Management și evaluatorul care realizează evaluarea. Reprezentantul european a adăugat că criticile prezentate mai devreme nu sunt adresate evaluării realizate sau evaluatorului ci vizează crearea unui cadru care să ofere o perspectivă bună pentru evaluare, în general, în România.

6. Informări privind:

- **realocarea fondurilor aferente domeniului de intervenție 4.2 „Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități”**
- **creșterea cu 30% a limitei maxime de contractare pentru axa prioritară 2 „Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”**

În ceea ce privește realocarea fondurilor care nu pot fi cheltuite de pe domeniul 4.2. privind reabilitarea siturilor industriale, dl Friptu a propus că fiecare ADR împreună cu Consiliul de Dezvoltare Regională (CDR) să facă propuneri de realocări, mai ales că în Regiunea Centru există solicitări pentru depunerea de proiecte pe acest domeniu, care trebuie luate în considerare. Totodată, trebuie urmărit impactul POR din punct de vedere al activității economice. Există mai multe variante de realocare a fondurilor: realocări de buget în interiorul domeniului, în funcție de propunerile regiunilor, fiind vorba numai de compensare între regiuni fără a exista modificări; păstrarea sumelor realocate în interiorul axei prioritare, avantajul presupunând neaprobarea de Comisia Europeană și, astfel, nu mai pot exista posibile comentarii de la alte direcții generale ale Comisiei; ultima variantă constând în procedura normală de negociere și de aprobare din partea Comisiei Europene.

Dl. Bougas a menționat că acest tip de modificare presupune acordul Comisiei Europene, fiind necesară o decizie a CE. Pentru a obține acest acord, se va realiza

o consultare formală a serviciilor interne ale CE, dl Bougas exprimându-și scepticismul în legătură cu acordul DG Mediu privind transferarea fondurilor destinate reabilitării site-urilor industriale către alte axe prioritare, având în vedere că CE este conștientă de problemele mari pe care România le are în acest domeniu. În aceste condiții, s-a sugerat păstrarea unei anumite sume pentru acest obiectiv, pentru moment, iar restul fondurilor să fie direcționate către domeniul care vizează sprijinirea microîntreprinderilor, insistând asupra dezacordului din partea CE privind realocarea tuturor fondurilor destinate site-urilor industriale către alte axe prioritare.

Propunerea Comisiei Europene este de a asigura o flexibilitate în interiorul domeniului site-urilor industriale, cu compensații pentru regiunile care vor avea astfel de proiecte, respectiv să se păstreze o parte din alocarea de pe acest domeniu, iar în anii viitori, dacă analizele vor arăta că nu s-au depus proiecte se va putea lua în discuție transferarea acestor fonduri.

În același timp, dl Bougas a sugerat Agențiilor de Dezvoltare Regională și autorităților locale să se mobilizeze, având în vedere că există o directivă comunitară privind problema site-urilor, considerând că nu este indicat să nu se depună proiecte acum când există fonduri, iar mai târziu România să ajungă în fața Curții de Justiție pentru nerespectarea directivei, suportând consecințele de rigoare și utilizând fonduri naționale pentru rezolvarea acestor probleme.

În concluzie, Comisia Europeană recomandă luarea în considerare a variantelor mai sus menționate, dând asigurări că nu va fi de acord cu o transferare totală a fondurilor alocate site-urilor către altă axă prioritară și sugerând totodată luarea în calcul a variantei alocării parțiale pentru sprijinirea microîntreprinderilor.

Dl. Ciobanu, director general ACIS, a fost de acord cu propunerea Autorității de Management de a colecta propunerile regiunilor, mai ales că acestea cunosc cel mai bine situația la nivel regional, ținând seama că prima opțiune este păstrarea banilor în interiorul axei.

În aceste condiții, Dl Murgeanu a solicitat regiunilor ca până la data de 6 noiembrie, să trimită propunerile de realocare, precizând că agreează o repartizare a fondurilor între axa 1 privind dezvoltarea urbană și axa 5 privind dezvoltarea turismului.

Referitor la acest subiect, președintele Consiliului Județean Dâmbovița, Florin Popescu, a subliniat că în Regiunea Sud - Muntenia există un sit, dar preferă să obțină finanțare de la Ministerul Mediului, întrucât cofinanțarea este de 25-40%, și nu de 50% ca pentru POR. În aceste condiții, dl. Popescu a menționat că, la nivel de regiune, s-a analizat modul de depunere și monitorizare a proiectelor, și astfel, s-a ajuns la concluzia că Regiunea Sud ar dori să realoce banii pentru axa 1 și domeniile 3.1 și 3.4, în ponderi egale, în condițiile în care nu s-a depus și nici nu se va depune vreun proiect pe domeniul 4.2.

Dl. Secretar de stat Răzvan Murgeanu a subliniat că la baza realocării trebuie să existe ca fundamentare redresarea mediului economic în contextul crizei actuale. Astfel, reabilitarea școlilor nu susține în niciun fel redresarea crizei economice.

În urma discuțiilor, reprezentantul Regiunii Sud - Est, dl. Constantinescu, a propus ca fiecare regiune, prin Consiliul de Dezvoltare Regională, să hotărască propria realocare, iar Comitetul de Monitorizare să decidă asupra acestui aspect.

Dl. Bougas a precizat că se poate considera că membrii CM POR au auzit toate variantele propuse de participanții la acest comitet și că se va continua analizarea acestei situații.

La punctul doi din cadrul acestei informări, dl. Friptu a prezentat o propunere din partea Autorității de Management pentru POR privind supracontractarea până la 30%. Totodată a specificat că varianta aleasă trebuie discutată cu ACIS și Comisia Europeană.

Dl Bougas a precizat că această problemă nu este de competența CM POR, întrucât supra-contractarea nu este permisă de regulament, deși se acordă totuși o anumită flexibilitate, pentru a facilita absorbția.

7. Aprobarea modificării Planului Multianual de Evaluare a POR

Dl. Friptu a prezentat succint modificările ce au fost realizate în Planului Multianual de Evaluare a POR. Propunerea de modificare ia în considerare și concluziile evaluării intermediare a POR pentru perioada 01.01.07 - 30.06.09. Pe lângă modificarea aspectelor pe care se va concentra evaluarea în perioada 2010 - 2013, s-au efectuat ajustări ale Planului multianual de evaluare legate de adaptarea la structura organizatorică actuală a Autorității de Management a POR și corelarea cu ultima versiune a procedurii de evaluare.

Totodată, Dl. Friptu a precizat că în 2010 se va realiza evaluarea priorităților și a proiectelor adresate mediului de afaceri, incluzând evaluarea respectării principiului orizontal al egalității de șanse. De asemenea pentru anul 2010 se va realiza o evaluare cu privire la dezvoltarea capacității instituționale a regiunilor, iar în anul 2011 se vor realiza evaluarea intermediară, strategică a POR și evaluarea funcționării principiului parteneriatului.

În concluzie, Dl Friptu a menționat că se estimează ca până la sfârșitul anului, după consultări cu Comisia Europeană, să fie lansată procedura scrisă privind aprobarea de către membrii CM POR a modificării Planului Multianual de Evaluare a POR.

Dl Bougas a menționat că este necesară și o evaluare strategică, în 2012, ale cărei concluzii să fie folosite la programarea pentru perioada următoare și a fost de acord cu lansarea procedurii scrise pentru adoptarea modificării Planului Multianual de Evaluare a POR.

8. Stadiul activităților desfășurate conform Planului de Comunicare al Programului Operațional Regional – prezentare AM POR

DI Friptu a realizat o scurtă prezentare a stadiului activităților desfășurate în 2009 conform Planului de Comunicare al Programului Operațional Regional, sintetizate în activități derulate de AMPOR și activități derulate de organismele intermediare. La finalul prezentării DI Friptu a pus accent pe problemele întâmpinate în procesul de implementarea a acestui plan.

9. Stabilirea datei următoarei ședințe a CM POR

S-a propus data următoarei ședințe CMPOR în perioada martie-aprilie 2010.

10. Diverse

DI Friptu a prezentat solicitatarea APITSIAR (Asociația Parcurilor Industriale, Tehnologice, Științifice și a Incubatoarelor de Afaceri din România) de a introduce o nouă categorie de beneficiari, respectiv societățile administrator înființate în baza Legii 31/1990, deținute în totalitate sau în parte de către autoritățile publice locale, în cadrul Domeniului Major de Intervenție 4.1: Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală.

La acest punct, a intervenit d-na Aura Răducu care a amintit de filozofia POR de a finanța numai IMM, întrucât întreprinderile mari sunt finanțate, exclusiv, prin POS Competitivitate. Totodată, a precizat că trebuie analizat impactul includerii societăților administrator asupra POR, întrucât nu sunt IMM.

Concluziile ședinței CMPOR:

- S-a aprobat reformularea criteriului de eligibilitate a proiectelor referitor la datoriile beneficiarilor la bugetul central și bugetele locale.
- S-a aprobat completarea criteriilor de eligibilitate și selecție pentru domeniile 5.2 "Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice" și 5.3 „Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică”
- Următoarea ședință a CMPOR va avea loc în primăvara anului 2010

Președintele Comitetului de Monitorizare al Programului Operațional Regional

Vasile BLAGA

